

www.
ObcanskyZakonik365.cz

OBČANSKÝ ZÁKONÍK

DonauMedia

V ceně:

Aktuální znění zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v právním stavu k 25. březnu 2023 s komentářem všech změn v praktickém kompletu s aktualizacím servisem

SPV

SPOLEČNOSTI
PRO VÁS

PRODEJ
A ZAKLÁDÁNÍ
SPOLEČNOSTÍ

Bezplatná aktualizace:

Načtěte QR a odešlete SMS na +420 739 866 871

Podrobnosti na www.ObcanskyZakonik365.cz

STORMWARE

POHODA

Ekonomický software

Aplikace pro
mobilní fakturaci
zdarma

www.pohoda.cz

Občanský zákoník 2023 s komentářem změn

Obsah

Souhrnně k dosavadním novelám občanského zákoníku

Strana **3**

Podrobný obsah

Strana **7**

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
v právním stavu k 1. lednu 2022

Strana **14**

V ceně elektronické publikace je jako bonus ZDARMA zahrnutý e-book po každé změně a servis na servisní webové stránce www.ObcanskyZakonik365.cz. REGISTRACE K BONUSU: Zprávu *Aktualizace_ObcanskyZakonik22* zašlete na e-mail newsletter@newsletter.cz nebo jako SMS na číslo +420 739 866 871 nebo vyfotografujte mobilním telefonem QR kód na obálce a zašlete vygenerovanou SMS podle instrukcí.

POHODA

Ekonomický software

Ideální
pro komplexní
zpracování účetnictví
a daňové evidence

www.pohoda.cz

mPOHODA

mobilní fakturace a prodej

Aplikace, se kterou
vystavíte doklady z mobilu
a snadno je pošlete své účetní

www.mpohoda.cz

WWW

OBČANSKÝ ZÁKONÍK 2023 s komentářem změn. E-book v pdf. Vydání 1.1. Právní stav 25. března 2023.

www.ObcanskyZakonik365.cz

© 2023 DonauMedia, s. r. o., Tallerova 4, Bratislava. Pište nám na e-mail: newsletter@newsletter.cz. Vyrobeno v EU.

Upozornění: Znění textů v této publikaci bylo prověřeno s veškerou dostupnou péčí, vydavatel ani prodejce však nepřebírají žádné záruky za eventuální škody vzniklé jejím použitím a neodpovídají tedy za to, pokud by na základě textů zveřejněných v této publikaci kdokoliv konal nebo se zdržel konání a v souvislosti s tím mu vznikla jakákoliv škoda materiální nebo nemateriální povahy. Jediným rozhodujícím zněním zákonů v případě pochybností a sporů jsou texty ve Sbírce zákonů. Autorská práva k této publikaci jsou předmětem ochrany podle zákonů ČR a SR a vykonává je výhradně vydavatel. Rozmnožování a šíření jakýmkoliv způsobem celku nebo části této publikace bez výslovného písemného svolení vydavatele je zakázáno. Nerespektování práv vydavatele může vést k soudnímu postihu včetně povinnosti náhrady škody.

SPV

SPOLEČNOSTI
PRO VÁS

**PRODEJ A ZAKLÁDÁNÍ
SPOLEČNOSTÍ ONLINE**

+420 775 588 338
www.spolecnostiprovas.cz

Souhrnně k dosavadním novelám občanského zákoníku

Nový občanský zákoník vstoupil v České republice v účinnost dnem 1. ledna 2014 a byl dosud devětkrát novelizován. Poslední novela nabyla účinnosti dnem 6. ledna 2023.

Novela zákonem č. 460/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

■ **Charakter novely:** Velká novela reagovala především na hlavní problémy z aplikační praxe nového občanského zákoníku.

■ **Účinnost novely:** Částečně od 30. prosince 2016, částečně od 28. února 2017, částečně od 1. ledna 2018

■ **Obsah novely:** Již po krátké době účinnosti nového občanského zákoníku se ukázalo, že obsahuje některá problematická ustanovení, která jsou způsobilá v krátkém čase po jejich účinnosti omezit, znesnadnit či nevratně zasáhnout právní postavení lidí i dalších uživatelů. Cílem novelizace proto bylo odstranění některých konfliktních situací, které při aplikaci kodexu vznikaly. Novela se soustředila na oblasti zasluhující si co možná nejrychlejší legislativní zásah, neboť u nich nebylo možné čekat na posouzení praxí či výkladem soudu, aniž by zde hrozily nevratné následky, případně se u nich tyto důsledky v praxi již i zřetelně projeví. Novela si nicméně nekladla za cíl postihnout všechny oblasti z povahy závislé práce, která je závkem osobní povahy. Z těchto důvodů bylo výslovně zakotveno pravidlo, které bylo do 31. 12. 2013 stanoveno v § 6 zákoníku, že jako den nástupu do práce nesmí být sjednán den, který by předcházel dni ukončení povinné školní docházky, čímž je veřejný zájem i zájem nezletilého na jejím dokončení chráněn dostatečně. Toto řešení plně koresponduje s požadavky evropského práva a mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Prodloužení nejdelší možné doby, na kterou lze omezit svéprávnost (§ 59), sledovalo četné připomínky soudní i uživatelské praxe. Vzhledem k náročnosti, se kterou je agenda posuzování svéprávnosti člověka spojena, a to jak pro samotnou posuzovanou osobu, tak pro justici, se obecné pravidlo přezkumu každé tři roky jevílo v některých případech jako nepřiměřené a ve svém důsledku oslabující ochranu dotčených osob, již má sledovat. V případech tzv. ireversibilních stavů, kdy je zjevné, že se stav člověka nezlepší, byla na pět let prodloužena nejdelší možná doba, o které je v souvislosti s tímto opatřením možné rozhodnout. I v některých dalších zahraničních právních úpravách jsou opatření, vztahující se ke způsobilosti právně jednat, omezena delší časovou lhůtou, v rámci které je nutno stav člověka přezkoumat. V souladu s mezinárodními závazky i judikaturou Nejvyššího soudu má omezení svéprávnosti (dříve způsobilosti k právním úkonům) trvat pouze po nezbytně nutnou dobu, dokud důvody, které k omezení svéprávnosti vedly, trvají. Je tak zřejmé, že prodloužení nejdelší možné doby tohoto opatření znamená jen rozšíření možnosti soudu zvážit, jak dlouhá doba je v konkrétním případě přiměřená. Soudu nadále nebude nic bránit stanovit ve svém rozhodnutí dobu tří let nebo i kratší a zpřesněnou formulaci je k tomu zákonem veden. V případech nejzávažnějších duševních poruch, u kterých není pravděpodobné, že by se stav člověka zlepšil, není ovšem důvod každé tři roky přezkoumávat, zda stále trvají podmínky pro omezení svéprávnosti. Trvalost duševní poruchy lze zaznamenat např. u osob se stařeckou demencí, těžkou či hlubokou mentální retardací, Downovým syndromem či trpících autismem. V souvislosti s touto skutečností, kromě prodloužení trvání maximální možné doby, byla změněna procesní úprava tak, aby nebylo v případech zjevně ireversibilních stavů nutné požít opakované znalecké posudky, které jsou v takových situacích zbytečné a přitom časově, finančně i personálně náročné. Pravidlo stanovené v § 60 však zůstalo zachováno. Dle něj soud své rozhodnutí bezodkladně změní nebo zruší, pokud se změní okolnosti, a to i bez návrhu. Zrušení části § 113 a celých § 115 - 117 odstranilo výkladové nejasnosti a bylo v souladu s požadavky praxe, Ministerstva zdravotnictví a České lékařské komory. Původně přijatá právní úprava nekorespondovala se zákonem o zdravotních službách, který provádění pítav a používání těla zemřelého, včetně udělování souhlasu, upravuje ve své sedmé části § 79 a násl.). Změna v § 441 odst. 2 reagovala na podnět Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva průmyslu a obchodu, České národní banky a mnohých dalších, včetně mnoha připomínek z právní praxe a také na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, uveřejněné pod číslem 43/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ve kterém se Nejvyšší soud zabýval otázkou formy plné moci ve vztahu k založení společnosti s ručením omezeným. Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí dobral závěru, že plná moc k založení obchodní korporace je právním jednáním týkajícím se založení obchodní korporace ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, tudíž postačí, dostojí-li se formě v tomto zákoně normované. Cílem novely tedy bylo nastolit právní jistotu do otázky formy plné moci pro právní jednání činěná ve formě veřejné listiny, zjednodušit právní styk a snižovat náklady při něm osobám vznikající. V § 509 byla novelou změněna úprava liniových staveb, zejména tedy vodovodů, kanalizací, jiných vedení a předmětů, které se podle původního znění nového občanského zákoníku staly součástí pozemku. Vlastnictví těchto liniových staveb tedy bylo odděleno od půdy. V § 709 odst. 3 byl odstraněn výkladový a aplikační problém pochybností o tom, že stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem v obchodní společnosti nebo členem družstva, a nenabyl-li podíl způsobem, který zakládá jeho výlučné vlastnictví, stává se druhý manžel oprávněným pouze z majetkové hodnoty podílu, která je součástí společného jmění, ale není tím založena jeho účast v dotčené obchodní společnosti nebo družstvu (vyjma bytového), a tedy ani práva, ani povinnosti s takovou účastí spojené. Co se účastí osoby v obchodní korporaci týká, zásadně nikdo se nemůže stát jejím členem bez relevantního projevu své vůle, neboť s účastí jsou spojena nejen práva, ale i povinnosti a ty nelze nikomu uložit proti jeho vůli. Co se společného členství manželů v bytovém družstvu týká, vzniká podle § 739 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, jestliže je družstevní podíl součástí společného jmění manželů. V § 901 byla opravena terminologická chyba, neboť dle předmětného ustanovení má zanikat povinnost a právo rodiče pečovat o jmění dítěte prohlášením konkurzu, nikoli zjištěním úpadku. Nový odstavec 2 v § 921 stanoví že po těch, kteří budou v prodlení s placením výživného, může být požadováno zaplacení úroku z prodlení. Zásadní změnou byla úprava § 1124 v otázce předkupního práva. Nadále tedy bude existovat předkupní právo k nemovitostem, jako existovalo před účinností nového občanského zákoníku do 31. 12. 2014. Vzdání se předkupního práva bylo upřesněno v § 1125. V § 1451 byla zavedena evidence svěřenských fondů především z důvodu jejich netransparentní vlastnické struktury a vysokého potenciálu zneužití především k legalizaci výnosů z trestné činnosti. Zřízení svěřenského fondu umožňovalo zakladateli a beneficiářům fondu zůstat v anonymitě. Nic na tom neměnila ani skutečnost, že zákon předepisuje zakladateli mít statut vydaný zakladatelem ve formě veřejné listiny (§ 1452 odst. 1 a 3). Statut totiž není předmětem žádné evidence. Byl by to osoba zakladatele z listiny statutu seznatelná (§ 1452 odst. 1), kvůli faktické nedostupnosti listiny zůstane veřejnosti přesto skryta. Předpokladem dohledání listiny je identifikace notáře, který ji sepsal a u něhož je uložena, což bude zpravidla úkol nadmíru obtížný i pro orgány činné v trestním řízení. Anonymita svěřenského fondu, vyplývající z toho, že tento nemusel být nikde registrován, a nedostupnost statutu svěřenského fondu, který by osvědčoval vztah mezi konkrétní osobou jakožto zakladatelem svěřenského fondu a tímto fondem, oslabovala pozici věřitelů a limitovala užitečnost institutů, které mají sloužit k jeho ochraně (např. relativní neúčinnost). Třetím osobám nebyl seznatelný ani samotný okamžik vzniku svěřenského fondu, což otevíralo prostor pro možnost antedatce vzniku fondu a hrozilo narušit jistotu třetích osob. Tomuto riziku neumožňoval čelit ani požadavek na sepsání statutu svěřenského fondu s náležitostmi vyjmenovanými v § 1452 odst. 2. Statut musí být zřízen ve formě veřejné listiny. Pro případy smluvního zřízení svěřenského fondu byl zaveden požadavek na konstitutivní zápis do evidence svěřenských fondů. Ten je nyní dovršující právní skutečností, která vede ke vzniku svěřenského fondu. Odlišný princip deklaratorního zápisu se uplatňuje u svěřenských fondů, které byly zřízeny pořízením pro případ smrti. V zájmu ochrany třetích osob byly v § 1452 doplněny obligatorní náležitosti statutu svěřenského fondu o požadavek na uvedení počtu svěřenských správců a způsobu jejich jednání na účet svěřenského fondu. Tyto údaje by pak měly být za tímto účelem též povinně zapisovány do evidence svěřenských fondů. Svěřenské fondy, které vznikly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, si v případě plurality správců nechají zapsat do evidence svěřenských fondů podpurný způsob jednání vyplývající z ustanovení § 1428, ve specifickém případě pak z ustanovení § 1454. Novela nepředstavuje koncepční změnu úpravy týkající se způsobu jednání správců svěřenského fondu, sleduje toliko požadavek na zjednotění právní jistoty při mnohosti svěřenských správců. Za účelem odstranění úplné anonymity beneficiářů svěřenských fondů byl v § 1457 zaveden jejich konstitutivní zápis do evidence svěřenských fondů. Tento požadavek se nicméně týká pouze obmyšlených svěřenských fondů zřízených za soukromým účelem, nikoliv veřejně prospěšných svěřenských fondů, které s ohledem na jejich charakter mohou mít i velmi vysoký počet obmyšlených, jenž může být navíc často proměnlivý (požadavek na konstitutivní zápis by se tak jevil jako zbytečně zatěžující pro jejich řádné fungování; do evidence svěřenských fondů proto postačí zapsat pouze údaj o způsobu, jakým jsou či mají být obmyšleni takového fondu určení). Přestože novela stanovuje obligatorní zápis beneficiářů do evidence svěřenských fondů, jejich totožnost zůstane široce veřejnosti skryta. V zájmu zachování jejich práva na soukromí nebudou údaje o osobách beneficiářů zapsané do evidence svěřenských fondů zveřejněny, ledaže k tomu dají beneficiáři souhlas; podpis na listině o udělení souhlasu musí být úředně ověřen. Zapisované údaje o beneficiárech nejsou uváděny v opisu z evidence svěřenských fondů.

Uveřejnění nepodléhá ani listiny zakládané do sbírky listin, obsahují-li takové údaje. Změna v § 1537 vyhověla četným podnětům praxe a odstranila nedůvodnou přísnost vůči smyslově postiženým, kterou stávající úprava působila při pořizování závětí. V § 1867 bylo posíleno právo spotřebitele spojené s výhodou spojenou s ubytováním nebo dopravou nebo jinými službami. Novela zjednodušila právo odstoupit od takové smlouvy. V § 2254 byla snížena hranice nejvýše přípustné výše peněžitě jistoty za splnění povinností vyplývajících z nájmu bytu a domu ze šestinasobku měsíčního nájemného na trojnásobek. Původní omezení výše jistoty šestinasobkem měsíčního nájemného se jevílo v praxi jako nepřiměřeně vysoké a povinnost hradit takto vysokou jistotu se mnohdy stávala zásadní překážkou získání standardního bydlení. Nově byl formulován § 2301, který řeší skončení nebo přechod nájmu bytu zvláštního určení v případě smrti nájemce. Užítí pojmu „pobočné odborové organizace“ a „pobočné organizace zaměstnavatelů“ v § 3025 občanského zákoníku (též v § 3046) a dalších zákonech skýtalo podklad pro možné narušení autonomie odborových organizací a organizací zaměstnavatelů ve vnitřních záležitostech a mohlo odporovat závazkům České republiky z mezinárodních smluv. Z tohoto důvodu byly tyto pojmy vypuštěny. Smyslem je vyjasnit, že i odborová organizace a organizace zaměstnavatelů založené jinou odborovou organizací nebo organizací zaměstnavatelů, resp. jejich organizační jednotka s právní subjektivitou, je odborovou organizací nebo organizací zaměstnavatelů, nikoliv zvláštní entitou, na niž se přiměřeně použila ustanovení o pobočném spolku. Nedotčena by i po novele měla být možnost odborových organizací a organizací zaměstnavatelů zřizovat si různé vnitřní sekce, úseky, oddělení a organizační jednotky bez právní subjektivity. Vyloučena by neměla být ani fakultativní možnost zřídit organizační jednotku s právní subjektivitou, která bude vykazovat obdobné rysy jako pobočný spolek. V § 3033 byla prodloužena lhůta pro přezkum soudních rozhodnutí, kterými byly před 31. 12. 2013 fyzické osoby zbaveny způsobilosti k právním úkonům, resp. byly v této způsobilosti omezeny, ze tří na pět let. V rámci přezkumu má soud zhlédnout a vyslechnout posuzovaného a dále vyslechnout opatrovníka, znalce, příp. ošetřujícího lékaře. Soud o svéprávnosti znovu rozhodne a ve výroku přesně formuluje rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezuje. Takto bylo třeba přezkoumat přes třicet tisíc rozhodnutí, což se v původně stanovené lhůtě ukázalo jako nemožné. Prodloužení lhůty pro přezkum má zajistit dostatečný prostor k řádnému individuálnímu posouzení, včetně pořízení znaleckých posudků, aniž by došlo k nežádoucímu zpomalení ostatní agendy soudů.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 35, § 59, § 113, § 115 až 117 (zrušeny), § 164, § 441, § 498, § 509, § 709, § 901, § 921, § 1124, § 1125, § 1451, § 1452, § 1457, § 1474, § 1537, § 1867, § 1988, § 2045, § 2254, § 2301, § 3025, § 3033, § 3041, § 3046, Přechodná ustanovení

Novela zákonem č. 303/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se zrušením statusu veřejné prospěšnosti

■ **Charakter novely:** Malá novela zrušila ustanovení týkající se prokazování statusu veřejné prospěšnosti a jeho zapisování do veřejného rejstříku.

■ **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2018

■ **Obsah novely:** Občanský zákoník zavedl ve svých ustanoveních § 146 až 150 do českého právního řádu institut (statusu) veřejné prospěšnosti. Status veřejné prospěšnosti mohla podle těchto pravidel získat jakákoliv právnická osoba bez ohledu na svou právní formu, pokud splní podmínky stanovené zvláštním zákonem, jež předpokládá občanský zákoník v § 147. Po vzoru zahraničních úprav se měl status veřejné prospěšnosti stát znakem prestiže a mohl být udělen subjektům, které se věnují výhradně činnosti přispívající k dosahování obecného blaha. Zvláštní zákon pak měl upravit vymezení podmínek pro přiznání práva na zápis statusu veřejné prospěšnosti a další podrobnosti, například povinnosti, které by musela právnická osoba se statutem plnit nebo postup soudu při rozhodování o právu na zápis statusu do veřejného rejstříku a o odnětí statusu. Zvláštní zákon nikdy přijat nebyl. Nebyla také vymezena motivace, která právnické osoby měla vést k přiznání statusu veřejné prospěšnosti (např. daňová). Z toho důvodu byla sice zmínka o veřejné prospěšnosti v § 146 občanského zákoníku ponechána, zrušeny však byly paragrafy týkající se rejstříkových zápisů a odkazující se na „jiný právní předpis“, tedy na zákon, který nikdy nebyl přijat. Status veřejné prospěšnosti jako takový tedy zrušen nebyl, ale není nutné jej prokazovat a soudně potvrzovat.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 147 až 150 (zrušeny), § 231 (zrušen)

Novela zákonem č. 111/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

■ **Charakter novely:** Velká novela byla přijata v souvislosti s implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 o souborných službách a spojených cestovních službách.

■ **Účinnost novely:** Od 1. července 2018

■ **Obsah novely:** V prosinci 2015 byla publikována v Úředním věstníku EU směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu o souborných službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS. Tato nová směrnice nahradila dřívější směrnici 90/314 a na rozdíl od té původní je v tzv. plné harmonizaci (nedává možnost odchýlit se od ustanovení směrnice, tudíž směrnice musí být zcela transponována do právního řádu), takže si vyžádala změny v několika právních předpisech, např. v občanském zákoníku, živnostenském zákoně a dalších. Mezi hlavní důvody, které vedly k přijetí směrnice, patřila potřeba modernizovat právní úpravu prodeje souborných služeb. Vzhledem k silící tendenci nakupovat cestovní služby po internetu byla oblast působnosti směrnice 90/314 poněkud nejasná a zastaralá. Mnohá z ustanovení směrnice 90/314 byla nejasná a vyžádala si interpretaci soudů, včetně Soudního dvora EU. Změna občanského zákoníku v návaznosti na směrnici upravila náležitosti smlouvy o zájezdu, resp. potvrzení o zájezdu, odpovědnost pořadatele za nesprávné plnění smlouvy, storno podmínky, pomoc v nouzi, podmínky odstoupení od smlouvy, odpovědnost pořadatele, vady zájezdu, výši náhrady škody a slevy atd. Mezi nedostatky předcházející právní úpravy patřily zejména nejednoznačné definice (např. pojmů zájezd, počátek zájezdu, repatriace), neexistence výslovných ustanovení upravujících práva spotřebitele v případech mimořádných a nevyhnutelných okolností, kdy a za jakých okolností lze odstoupit od smlouvy, vágnost některých ustanovení (např. o pomoci v nouzi), nejasná ustanovení týkající se povinnosti cestovních kanceláří v případech, kdy nevyhnutelné a mimořádné okolnosti způsobí uzavření cestujících v destinaci (nejasnost měla za následek, že podnikatelé neměli žádnou jistotu, jak dlouho a v jaké výši nesou náklady na pokračování zájezdu). Změny v § 1811 odst. 2 písm. c), § 1820 odst. 1, písm. e) a § 1821 navázaly na transpoziční ustanovení zákona (např. § 2527a), jejichž prostřednictvím se do občanského zákoníku zavádí normativní ustanovení odkazující na daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění ve významech, které jim standardně přisuzuje nauka finančního práva. V § 2521 došlo ke změně pojmu zájezd. Plná definice zájezdu je uvedena jen v zákoně č. 159/1999 Sb. V občanském zákoníku byla zachována základní premisa definice – tj. „soubor služeb cestovního ruchu“ a odkaz na zákon upravující celou definici. Ustanovení § 2522 reflektuje změnu v definici zájezdu, která výslovně uvádí, že zájezd může být tvořen buď jednou smlouvou, nebo několika smlouvami o službách cestovního ruchu a příslušnou část občanského zákoníku tak bylo třeba vztáhnout i na tyto smlouvy. Ustanovení § 2524 v návaznosti na zákon č. 159/1999 Sb. upravilo povinnost k předmluvnímu poskytnutí informací, na jejichž základě může zákazník učinit kvalifikované rozhodnutí o koupi zájezdu. V odstavci 2 byl promítnut požadavek čl. 6 odst. 2 směrnice – zákazník nehradí cenu zájezdu (vč. daní, poplatků, peněžitých plnění, dalších nákladů), pokud mu nebyla před uzavřením smlouvy sdělena. Do § 2525 byl kromě legislativně technických změn vložen nový odstavec 3, který v návaznosti na čl. 7 odst. 1 věty druhé směrnice upravil možnost zákazníkovi vyžádat si kopii smlouvy v papírové podobě. Dále byl vložen nový odstavec 5, který, který se týká smluv uzavřených mimo obchodní prostory podle § 1828. Smlouva je uzavřena mimo obchodní prostory, jestliže je uzavřena mimo prostor obvyklý pro podnikatelské podnikání. Smlouva je uzavřena mimo obchodní prostory také tehdy, je-li uzavřena v prostoru obvyklém pro podnikatelské podnikání, pokud k jejímu uzavření došlo bezprostředně poté, co podnikatel oslovil spotřebitele mimo tyto prostory, anebo během zájezdu organizovaného podnikatelem za účelem propagace a prodeje zboží či poskytování služeb. Zatímco zmíněné příklady se v praxi v cestovním ruchu vyskytují ojediněle, praktickým příkladem prodeje zájezdů mimo obchodní prostory je prodej zájezdů na tzv. organizované akce. Úprava v § 2526 spočívala ve zpřesnění textu – změna reagovala na úpravu bankovní záruky jako alternativní formy ochrany pro případ úpadku cestovní kanceláře. V § 2527 byl vymezen obsah potvrzení o zájezdu, které je dokladem o smlouvě (§ 2525). Potvrzení musí obsahovat hlavní náležitosti, na jejichž změny se pak vztahuje právo zákazníkova odstoupení od smlouvy při jejich změně, být informován o změně, požadovat náhrady a slevy při jejich změně po odjezdu atd.). Vedle hlavních náležitostí, musí potvrzení o zájezdu obsahovat i další náležitosti, které jsou uvedeny v § 2528 (viz čl. 7 odst. 2. směrnice). Požadavek v § 2529 odst. 2 a 3, aby pořadatel sdělil sedm dnů před odjezdem údaje o plánovaných časech odjezdu, popřípadě o lhůtách pro odbavení atd. reagoval na čl. 7 odst. 5 směrnice. Ustanovení § 2530 v návaznosti na požadavky směrnice upravilo možnost zvýšení či snížení ceny zájezdu. Stejně jako v dřívější právní úpravě je nutné výslovné smluvní ujednání. Oproti předchozí úpravě se však nově uvádí, že zvýšení ceny je možné pouze, pokud je zároveň ve smlouvě připuštěna možnost snížení ceny a je ujednán způsob výpočtu cenových úprav. Ustanovení § 2530a v návaznosti na směrnici upravuje způsob oznámení cenových úprav a následky nedodržení lhůty pro oznámení zvýšení ceny ze strany pořadatele. Pozdní oznámení nemá právní účinky. Nově se v případě snížení ceny výslovně uvádí, že je pořadatel oprávněn odečíst si administrativní výdaje od snižované částky. Ustanovení § 2531 upravilo změnu závazku ze smlouvy, ke které dojde před odjezdem na zájezd. Odstavec 1 upravuje změnu závazku ze smlouvy, která je nepodstatná. Odstavec 2 pak upravuje situaci, kdy dojde k podstatné změně některé z hlavních náležitostí uvedených v § 2527, zvláštních požadavků zákazníkova zvýšení ceny o více než 8 %. V těchto případech má zákazník právo změnu přijmout, nebo odstoupit od smlouvy ve lhůtě, která nesmí být kratší než pět dnů. Zákazník v těchto případech nehradí odstupné – tzv. storno poplatky. Odstavec 3 následně uvádí náležitosti

oznámení podstatné změny závazku ze smlouvy. Podle odstavce 4 hlavní náležitosti uvedené v potvrzení zájezdu stejně jako i celková cena, způsob platby, minimální počet osob nutných pro uskutečnění zájezdu a údaje o právu na odstoupení mohou být měněny pouze s výslovným souhlasem zákazníka. Odstavec 5 upravuje v souladu s požadavky směrnice právo zákazníka na přiměřenou slevu v případě, že se v důsledku změn smlouvy dojde ke snížení jakosti nebo nákladů zájezdu. § 2532 týkající se postoupení smlouvy byl doplněn o povinnosti pro pořadatele (popř. pro zprostředkovatele), sdělit a doložit skutečné náklady spojené s postoupením smlouvy. Odstavec 4 byl upraven ve shodě s terminologií českých daňových předpisů. § 2533 upravuje právo na odstoupení od smlouvy před zahájením zájezdu ze strany zákazníka a pořadatele. Tak jako dříve, zákazník může před zahájením zájezdu od smlouvy odstoupit vždy, avšak pořadatel jen tehdy, byl-li zájezd zrušen, anebo zákazník porušil svou povinnost. Zákazník je, vyjma zákonem vymezených případů (např. odstoupení v situaci výskytu mimořádných a nevyhnutelných okolností), povinen uhradit odpustné, tj. tzv. „stornopoplatky“. Druhý odstavec upravuje odpustné v případě odstoupení zákazníka od smlouvy – tzv. stornopoplatky, které zákon nově rozlišuje na ty, které jsou upraveny ve smlouvě a ty, které předem ve smlouvě upraveny nejsou. Zároveň stanoví způsob jejich výpočtu. V § 2534 je řešena situace, kdy zákazník odstoupí od smlouvy, protože cestovní kancelář zvýšila cenu zájezdu o více než 8 % anebo změnila podstatně některou z hlavních náležitostí služeb (např. délka pobytu, umístění ubytování, způsob stravování). Oproti dřívějšímu stavu se nově výslovně uvádí, že v případě, že zákazník využít práva odstoupit od smlouvy, pořadatel musí vrátit veškeré platby do čtrnácti dnů. Zároveň má zákazník právo na náhradu škody. Nové znění § 2535 v návaznosti na směrnici (čl. 12 odst. 2) upravuje situaci, kdy má zákazník právo na odstoupení od smlouvy, aniž by musel zaplatit odpustné (storno poplatek). Jde o situaci, kdy nastanou nevyhnutelné a mimořádné okolnosti mající zásadní vliv na poskytování služeb zahrnutých v zájezdu (nebo na přepravu). Může sem patřit například válečný konflikt, jiné závažné bezpečnostní problémy jako terorismus, významná rizika pro lidské zdraví, například výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci, nebo přírodní katastrofy, jako například záplavy, zemětřesení či povětrnostní podmínky, jež znemožňují bezpečně se dopravit do místa určení, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o zájezdu. Právo na odpustné lze uplatnit za splnění podmínek – existence nevyhnutelných a mimořádných okolností a jejich významný dopad na poskytování zájezdu nebo na přepravu. § 2536 v návaznosti na směrnici upravuje případy, kdy může od smlouvy odstoupit pořadatel. Tyto případy jsou v zásadě obdobné těm, které obsahovala dřívější právní úprava. Nově však byly zpřesněny lhůty, ve kterých pořadatel odstupuje pro nedosažení minimálního počtu účastníků a to s ohledem na délku trvání zájezdu. Pořadatel vrací zákazníkovi zaplacené platby, avšak zákazníkovi v tomto případě nevzniká právo na náhradu škody. Nově vložený § 2536a upravuje lhůtu, ve které musejí být vráceny platby snížené o odpustné v případech, kdy zákazník odstoupil od smlouvy. § 2537 až 2539 transponují čl. 13 odst. 2 až 8 směrnice. Jde o modifikaci platných ustanovení o vytknutí vady zájezdu a s tím spojené povinnosti pořadatele a práva a povinnosti zákazníka. Zákazník má v případě vad nárok na odstranění problémů, a pokud nelze podstatnou část cestovních služeb zahrnutých ve smlouvě poskytnout, mělo by mu být nabídnuto vhodné náhradní řešení. Pokud pořadatel nápravu neplnění smluvních podmínek nezjedná v přiměřené lhůtě stanovené cestujícím, má zákazník právo učinit tak sám a požadovat náhradu nezbytných nákladů (jde o případy, kdy by čekání na nápravu ze strany pořadatele bylo zdouhavé, nebo kdyby vzhledem k času, který zbývá do konce zájezdu bezpředmětné). Je-li zapotřebí okamžité nápravy, nebo když pořadatel nápravu odmítne, zákazník stanoví lhůtu vůbec nemusí. O takovou situaci by se například mohlo jednat, pokud by z důvodu zpoždění autobusu poskytovaného pořadatelem musel cestující využít taxislužby, aby stihl svůj let. Zákazník má právo na slevu, ukončení smlouvy nebo náhradu škody. Náhrada by se měla vztahovat také na nemotné škody, například na zkažený zážitek z cesty či pobytu v důsledku podstatných problémů při poskytování příslušných cestovních služeb. Zákazník má povinnost informovat pořadatele bez zbytečného prodlení (s ohledem na okolnosti daného případu) o jakémkoli neplnění smluvních podmínek, jež zaznamená v průběhu poskytování zájezdu. Pokud tak neučiní, může to být zohledněno při stanovování vhodné výše slevy nebo náhrady škody, pokud by takové oznámení škodu zabránilo nebo ji snížilo. Nově se výslovně uvádí, že v případech, kdy zákazník vytkl vadu, a nebyla zjednána náprava, a kdy zákazník odmítl nápravu či si ji opatřil sám, má právo na přepravu do místa odjezdu (pokud doprava byla součástí zájezdu) nebo do místa, na němž se strany dohodly. Nové pojetí ustanovení o nákladech na ubytování a přepravu v případech, kdy v destinaci nastanou nevyhnutelné a mimořádné okolnosti, zpřesňuje odpovědnost pořadatele a to tak, že se omezuje na nejvýše tři noci na jednoho zákazníka. Ustanovení z tohoto pravidla vyjímá osoby, u kterých z důvodu ohrožení jejich zdraví, je třeba chránit po delší dobu – nezbytně nutnou. Pořadatel se odpovědnosti může zprostit poukazem na právní předpisy EU, které upravují odpovědnost dopravce v případech nevyhnutelných a mimořádných okolností, odlišně. § 2541 týkající se pomoci v nesnázích byl upraven v souladu s čl. 16 směrnice. Povinnost pomoci cestujícím v obtížích ukládal již čl. 5 odst. 2 směrnice 90/314, podle kterého byli organizátor nebo prodejce nebo poskytovatel, povinni poskytnout zákazníkovi pomoc v nesnázích v případech, kdy: 1. neplnění nebo nesprávné plnění zájezdu lze přičíst třetí osobě, která není spojena s poskytováním smluvně sjednaných služeb, a jsou nepředvídatelné a nepřekonatelné, nebo 2. nedostatky v plnění nebo nesprávné plnění zájezdu způsobila vyšší moc nebo událost, kterou organizátor nebo prodejce nebo poskytovatel služeb přes řádnou péči nemohli předpokládat ani ji překonat. Čl. 16 směrnice je však formulován širěji než text čl. 5 odst. 2 původní směrnice 90/314. Z citovaného článku směrnice lze dovodit, že pořadatel má povinnost náležitě pomoci v obtížích vždy, a to i v situacích, kdy nemá vůči zákazníkovi povinnost k náhradě škody, čehož je ukázkovým příkladem situace podle čl. 13 odst. 7. Nově jsou demonstrativně uvedeny příklady pomoci. Rozsah náležité pomoci bude ale v praxi vždy záležet na okolnostech konkrétního případu. Rozsahu náležité pomoci v nesnázích již se okrajově věnovaly i české soudy (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012 sp. zn. 33 Cdo 4661/2010, které se týká případu nedostatečné pomoci pořadatele rodině s malým dítětem ubytované v Řecku v lokalitě zasažené požárem). Nově je stanovena možnost pořadatele požadovat za svou pomoc zaplacení přiměřeného poplatku v situacích, kdy zákazník vznikl obtíž zavinil. Článek 16 směrnice tak odpovídá zcela jednoznačně na v praxi se vyskytující dotazy pořadatelů, zda jsou povinni poskytovat pomoc v nesnázích rovněž zákazníkovi, který si své nesnáze zavinil, a zda jsou oprávněni požadovat po něm za svou pomoc kompenzaci. Podle čl. 14 odst. 3 směrnice objektivní odpovědnost pořadatele zájezdu není absolutní. Toto pravidlo je promítnuto do nového znění § 2542. Pořadatel zájezdu se povinnosti k náhradě škody zprostit, prokáže-li některý z liberačních důvodů, které jsou uvedeny v § 2918 a v § 2913 odst. 2 občanského zákoníku. Třetí liberační důvod – přičitatelnost škody třetí osobě, která se nepodílí na poskytování služeb zájezdu, je pak speciálně upraven v odst. 3. Příkladem jednání třetí osoby nespojené s poskytováním služeb může být jednání jiného hosta nebo jiného účastníka zájezdu, nehoda zaviněná jiným účastníkem silničního provozu atd. Do § 2543 byla vložena podmínka pro pořadatele zájezdu uhradit škody a újmy za narušení dovolené bez zbytečného odkladu. Tato podmínka bez zbytečného odkladu vychází z ustanovení čl. 14 odst. 2 směrnice. Podle § 2544 je pořadatel zájezdu oprávněn v případech, že to umožňuje mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, a pořadatel zájezdu tuto možnost výslovně ujedná ve smlouvě o zájezdu, omezit výši náhrady škody vzniklé porušením povinnosti ze smlouvy o zájezdu. V takovém případě je pořadatel povinen hradit škodu jen do výše tohoto omezení. Takové omezení je možné, ale nesmí se týkat škody na zdraví, zaviněné škody a výše náhrady škody musí činit alespoň trojnásobek celkové ceny zájezdu. Směrnice hovoří nejen o omezení výše náhrady škody, ale rovněž o omezení „podmínek náhrady škody“. V tomto byl § 2544 doplněn. Konkrétní limity náhrady škody stanoví smlouvy, kterými je Česká republika vázána (Montrealská úmluva o sjednocení některých pravidel pro mezinárodní leteckou dopravu z roku 1999, Athénská úmluva o přepravě cestujících a jejich zavazadel po moři z roku 1974, Úmluva o mezinárodní železniční přepravě z roku 1980, Úmluva Evropské hospodářské komise OSN o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční přepravě cestujících a zavazadel). V souladu s požadavky směrnice zákazníci budou moci podle nového § 2544a žádat náhrady i podle předpisů EU a mezinárodních smluv v oblasti dopravy. Náhrady se však nesmí kumulovat. Náhrady a slevy podle předpisů EU a mezinárodních smluv se navzájem odečítají. § 2549a pak v souladu s požadavky směrnice upravuje nemožnost omezení, vyloučení nebo vzdání se práv, která zákon přiznává zákazníkům.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1811, § 1820, § 1821, § 1866, § 2522, § 2523, § 2524, § 2525, § 2526, § 2527, § 2528, § 2529, § 2530, § 2530a, § 2531, § 2532, § 2533, § 2534, § 2535, § 2536, § 2536a, § 2537, § 2538, § 2539, § 2540, § 2541, § 2542, § 2543, § 2544, § 2544a, § 2549a

Novela zákonem č. 171/2018 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění

■ **Charakter novelty:** Malá novela byla přijata v souvislosti s implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 o distribuci pojištění do českého právního řádu. Přinesla technické změny vyvolané přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění.

■ **Účinnost novelty:** Od 1. prosince 2018

■ **Obsah novelty:** Novela provedla v občanském zákoníku technické změny, jejichž nutnost byla vyvolána přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění. V lednu 2016 vyšla v Úředním věstníku Evropské unie Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 o distribuci pojištění (Směrnice IDD). Tuto směrnici bylo nutno transponovat do českého právního řádu. Směrnice IDD nahradila předcházející směrnici č. 2002/92/ES o zprostředkování pojištění (IMD) a přinesla do oblasti sjednávání pojistných produktů a služeb řadu nových regulatorních prvků. Ty odpovídají celkové koncepci Evropské komise k ochraně spotřebitele na finančním trhu, kterou lze identifikovat jak právě v sektoru pojišťovnictví, tak na kapitálovém trhu a u spotřebitelských úvěrů. Podstatou této koncepce je zejména sjednocení regulatorních principů a ochrany spotřebitele napříč finančním trhem, zajištění stejné úrovně ochrany spotřebitele pro různé způsoby distribuce, posílení důrazu na srozumitelnost a srovnatelnost informací o finančních produktech (zejména pak informací o nákladech životního pojištění) a zvýšení nároků na profesionalitu osob působících v daném odvětví. Vzhledem ke komplexnosti regulatorních změn, které bylo potřebné v této souvislosti provést, bylo jako nejvhodnější přijato řešení novým sektorovým zákonem o distribuci pojištění a zajištění, který nahradil zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí. Na nový zákon pak navázal doprovodný zákon, který novelizoval další dotčené předpisy, mimo jiné též občanský zákoník. Předchozí znění § 1811 nevylučovalo ze své působnosti finanční služby, ačkoli finanční služby jsou vyloučeny z působnosti směrnice 2001/83/EU, kterou § 1811 vlastně transponuje. Finanční služby mají v rámci evropského, a následně i českého práva zvláštní sektorovou úpravu, jakou je například právě nový zákon o distribuci pojištění a zajištění. Občanský zákoník v původním znění vztahem působnosti obecné právní úpravy spotřebitelských smluv i na finanční služby tak vlastně spíše

působil v neprospěch spotřebitele znásobením informačních povinností, jímž jej doslova zahlcoval. Předcházející úprava přinášela také zbytečnou administrativní zátěž pro trh, neboť představovala zdvojení až ztrojení informační povinností. Totéž se vztahuje i na § 1840, resp. na pododíl týkající se obecných ustanovení pro uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv mimo obchodní prostory.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1181, § 1840, § 1844a

Novela zákonem č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony

■ **Charakter novely:** Malá věcná novela byla přijata v souvislosti rozsáhlou novelizací zákona o obchodních korporacích a družstvech.

■ **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2021

■ **Obsah novely:** Novela uložila všem právnickým osobám (tedy nejen obchodním korporacím) povinnost, aby uchovávaly zápisy z jednání nejvyššího orgánu nebo jiné dokumenty související s rozhodováním mimo zasedání nejvyššího orgánu v písemné formě po celou dobu své existence (tedy nikoliv jen po dobu pro předložení dokumentů k výběru archiválií poté, co přestanou být pro další činnost právnické osoby nepotřebné, jak stanovuje zákon o archivnictví a spisové službě). Zároveň novela stanovila, že po zániku právnické osoby s právním nástupcem přechází tato povinnost na právního nástupce. V případě zrušení právnické osoby bez likvidace je povinen zajistit uchování předmětných dokumentů po dobu deseti let od zániku právnické osoby insolvenční správce.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 158a, § 205, § 524.

Novela zákonem č. 163/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

■ **Charakter novely:** Rozsáhlá věcná novela občanského zákoníku zasáhla do předkupního práva při převodu spoluvlastnického podílu, změnila ustanovení o bytovém spoluvlastnictví a upravila zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu.

■ **Účinnost novely:** Od 1. července 2020

■ **Obsah novely:** Velká novela občanského zákoníku změnila pasáže týkající se předkupního práva při převodu spoluvlastnického podílu (§ 1124 a 1125), kde mimo jiné zrušila dosavadní pravidlo o časově neomezeném předkupním právu spoluvlastníků nemovité věci a stanovila obecná pravidla pro převody podílu všech věcí ve spoluvlastnictví (nejen nemovitostí) v případech, kdy spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit. Novela dále stanovila podmínky pro převod podílu v případě spoluvlastnictví k zemědělskému závodu. 59 změn a doplnění bylo v zájmu zjednodušení a zpřesnění provedeno v ustanoveních o bytovém spoluvlastnictví. Novelizována byla zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu, kde se změnila pravidla o zakázaných ujednáních, zrušena byla zvláštní ustanovení o nájmu družstevního bytu a bytu ve vlastnictví právnické osoby a zpřesněna byla ustanovení o jistotě.

Za zásadní lze v novele považovat zejména okruhy změn týkající se bytového spoluvlastnictví. Jedná se především o:

- prohlášení vlastníka a zjednodušení podmínek jeho změny,
- práva a povinnosti vlastníka jednotky, a to zejména ve vztahu k možnostem oprav a údržby nejen uvnitř jeho bytu, ale i pokud jde o společné části
- zjednodušenou úpravu oznamovací povinnosti vlastníka,
- příspěvky na správu domu a pozemku, a to zejména pokud jde o určení poměru výše příspěvků a poté stanovení konkrétní povinnosti přispívat na správu domu a pozemku,
- úpravu přechodu pohledávek a dluhů v případě převodu jednotky (výše v jaké přecházejí dluhy na nabyvatele; platby za plnění spojená s užíváním bytu),
- vznik společenství vlastníků a jeho kompetence ve vztahu ke kompetencím jednotlivých vlastníků,
- správu společných částí před vznikem společenství vlastníků jako právnické osoby,
- kompetence shromáždění a jeho rozhodovací činnost,
- posílení možností pro vynucení povinností vlastníků jednotek, kteří je porušují,
- předkupní právo (zejména v případech, kdy je ve spoluvlastnictví jednotka, ve které jsou vymezena garážová stání, nebo v případech, kdy je ve spoluvlastnictví zejména funkčně související pozemek), a
- přezkoumání rozhodnutí shromáždění soudem.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1124, § 1125, § 1166, § 1169, § 1170, § 1172, § 1175, § 1176, § 1177, § 1178, § 1179, § 1180, § 1181, § 1182, § 1183, § 1184, § 1186, § 1188, § 1189, § 1190, § 1191, § 1192, § 1193, § 1195, § 1197, § 1198, § 1200, § 1201, § 1202, § 1203, § 1206, § 1207, § 1208, § 1209, § 1210, § 1211, § 1212, § 1214, § 1215, § 1217, § 1221, § 2239, § 2240, § 2241 a § 2254. Doplněna byla Přechodná ustanovení.

Novela zákonem č. 192/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

■ **Charakter novely:** Věcná novela řešila problém tzv. dětských dluhů a pořadí umořování vnitřně strukturovaného peněžitého dluhu.

■ **Účinnost novely:** Od 1. července 2021

■ **Obsah novely:** Novela především zvýšila ochranu dětí v právních vztazích, posílila roli zákonných zástupců při právním jednání nezletilých a zajistila vyšší právní jistotu při předcházení vzniku dětských dluhů, tedy peněžitých dluhů vzniklých před nabytím zletilosti dlužníka. Dosavadní právní úprava dosud nepřímou přispívala v určitých ohledech k relativně snadnému vzniku nežádoucích dětských dluhů, respektive neobsahovala mechanismy, které by vznik takovýchto dluhů minimalizovaly či zapovídaly a tím přispívala k vedení exekucí proti nezletilým i zletilým za dluhy vzniklé v dětství. Novela dále upravila pořadí, jakým bude při částečném plnění umořován vnitřně strukturovaný peněžitý dluh, což je zcela zásadní z hlediska možnosti jeho celkového splacení, případného navyšování a délky splacení. Nové řešení přiblížilo tuzemskou právní evropskému standardu. Hlavním principem novely byla ochrana nezletilých, kterou se zde v civilněprávním kontextu mínila zejména snaha zamezit vzniku právních povinností nezletilých, které by svou povahou nebo tvrdostí neodpovídaly jejich věku, zkušenostem nebo rozumovým schopnostem, případně zmírnění jejich dopadů. Nová úprava zároveň umožnila zákonným zástupcům nezletilého jeho právní jednání korigovat a aprobovat a v návaznosti na to ovšem také odpovídat za případné negativní dopady jimi schváleného jednání, zejména pokud je na nich mladý nezletilý materiálně závislý. Novela sice nezměnila základní koncepci svéprávnosti, výrazně však rozšířila praktický význam souhlasu podle § 32 občanského zákoníku zavedením zákonného ručení za dluhy vzniklé ze schváleného právního jednání nezletilého. Zároveň omezila možnost tyto dluhy vůči nezletilému vymáhat. Zrušena byla přísná sankce zdánlivosti právních jednání neschválených soudem. Zakázáno bylo prohlásit za neplatné nedovolené právní jednání, pokud dítěti nepůsobí újmu, a byla založena možnost soudu zúžit okruh právních jednání, která podléhají jeho souhlasu. Nově se budou moci věřitelé nezletilých dlužníků uspokojit pouze z majetku, který tito nabyli v dětství (například v rámci dědictví) nebo který si poříдили za prostředky získané v dětství. Došlo tak k zásadnímu oddělení majetkové sféry osoby jakožto nezletilce a jakožto dospělého. Změnila se povaha dětského dluhu. Ten sice nadále existuje a lze ho dobrovolně plnit, omezení možnosti jeho vymáhání nicméně zabráňuje tomu, aby nezletilý vstupoval do dospělého života zatížen dluhovým břemenem. Omezení věřitele ve vztahu k pohledávce, kterou má vůči nezletilému, bylo vyrovnáno jeho možností obrátit se na rodiče dítěte jako na zákonné ručitele, pokud k právnímu jednání dali souhlas nebo za nezletilého jednali. Zavedena byla delikt ní nezpůsobilost osoby mladší třinácti let s výjimkou delikt ní odpovědnosti za činy povahy úmyslného trestného činu a specifické případy, kdy je škoda způsobena majetným nezletilým. Nově koncipovaná pravidla při započítávání částečného plnění zavedla takovou úpravu, která alespoň částečně brání předlužování dlužníka. Dlužníkem poskytované plnění by mělo primárně sloužit k umořování jistiny, tedy té části dluhu, jejíž splnění odpovídá hlavnímu zájmu věřitele a která je pro dlužníka zpravidla nejtěživější.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 32, § 36, § 898, § 899a, § 1932, § 2048, § 2279, § 2282a, § 2920, § 2921. Doplněna byla Přechodná ustanovení.

Novela zákonem č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- **Charakter novelty:** Velká věcná novela upravila významným způsobem část čtvrtou občanského zákoníku (Relativní majetková práva).
- **Účinnost novelty:** Od 6. ledna 2023
- **Obsah novelty:** Novela zasáhla do závazků ze smluv uzavíraných se spotřebitelem, a to především obecná ustanovení, uzavírání smluv distančním způsobem, smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory a ustanovení o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby). Novinkou je úprava poskytování digitálního obsahu, která dosud nebyla v občanském zákoníku obsažena. Změny se dále dotkly zániku závazků splněním, záruky za jakost u koupě movité, koupě nemovité věci, zájezdů a stavby jako předmětu díla. Změny směřovaly zejména k posílení postavení spotřebitele jako smluvní strany, která je zpravidla vůči podnikateli ve slabším postavení. Novelou byl zpřesněn okruh informací, které je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli před uzavřením spotřebitelské smlouvy (například celková cena zboží, pravidla pro vyřizování stížností, způsob a čas dodání nebo plnění, údaj o existenci práv z vadného plnění, údaj o záruce za jakost a poprodejním servisu). Byla doplněna ustanovení o zneužívajících ujednáních, kterými může být zvýšení ceny nebo nepřiměřené sankce spotřebitele. Zakotvena byla povinnost poskytnutí doby na rozmyšlenou v případě, že podnikatel kontaktuje spotřebitele prostřednictvím telefonu. Nabídku učiněnou během hovoru musí podnikatel nově potvrdit spotřebiteli bez zbytečného odkladu v textové podobě a spotřebitel je nabídkou vázán až poté, co projeví svůj souhlas elektronicky nebo podpisem potvrzení nabídky na listině. Rozšířena a zpřesněna byla též pravidla pro smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory, podmínky odstoupení od smlouvy (například u smluv uzavřených během výletu organizovaného podnikatelem za účelem nebo s účinkem propagace a prodeje zboží nebo poskytování služeb a u smluv uzavřených při nevyžádané návštěvě podnikatele ve spotřebitelově domácnosti platí pro odstoupení namísto dřívější lhůty čtrnácti dnů nová lhůta třiceti dnů). Záruka za jakost byla vymezena jako jednostranné právní jednání poskytovatele záruky (prodávajícího, výrobce nebo jiné osoby), kterým se zavazuje poskytnout nabyvateli určité plnění, nebude-li mít předmět plnění určité vlastnosti. Obsahem záruky může být zejména právo odstoupit od smlouvy s vrácením kupní ceny, výměna věci, oprava nebo poskytnutí jiné služby související s nápravou neuspokojivého stavu předmětu koupě (jedná se o dobrovolný závazek poskytovatele záruky). Pokud by v různých prohlášeních o záruce od téhož podnikatele (poskytovatele) byla současně uvedena rozdílná délka záruční doby, platí ta záruční doba, která je z nich nejdelší. Novela dále změnila a doplnila pravidla týkající se jakosti při převzetí zboží a pravidla pro uplatnění práva z vadného plnění. Upraveny byly podrobnosti k záručnímu listu (záruka za jakost) a k právu postihu v případě, že vada byla způsobena konáním nebo opomenutím jiné osoby v témže smluvním řetězci. Specifická pravidla pro prodej zboží v § 2158 se po novele vztahují pouze na spotřebitelské smlouvy a na hmotné movité věci. Dále platí, že není-li ujednan čas plnění, prodávající odevzdá věc kupujícímu bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, nejpozději však do třiceti dnů a má-li prodávající kupujícímu věc odeslat, je kupujícímu odevzdána v okamžiku, kdy ji spotřebitel (nebo jím určené osobě) předá dopravce. Toto pravidlo se neuplatní pouze v případě, kdy spotřebitel rozhodl, že věc převezme osobně nebo si k přepravě zvolil určitého dopravce, který mu nebyl prodávajícím nabídnut. Občanský zákoník byl doplněn o nová ustanovení týkající se poskytování digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu. Novinky se ovšem nijak nepromítly do pravidel pro užívání digitálního obsahu ve vztahu k právům duševního vlastnictví (licenci).
- **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1811, § 1812, § 1813, § 1814, § 1815, § 1816, § 1817, § 1819, § 1820, § 1821, § 1822, § 1823, § 1824, § 1824a, § 1825, § 1826, § 1826a, § 1828, § 1829, § 1829a, § 1830, § 1831, § 1832, § 1833, § 1834, § 1836, § 1836a, § 1837, § 1838, § 1840, § 1843, § 1844b, § 1865, § 1919, § 1921, § 1922, § 1924, § 1963, § 1964, § 1965, § 1972, § 2085, § 2090, § 2113, § 2114, § 2115, § 2116, § 2117, § 2129, § 2158, § 2159, § 2159a, § 2161, § 2161a, § 2161b, § 2164, § 2165, § 2166, § 2167, § 2168, § 2169, § 2170, § 2171, § 2172, § 2173, § 2174, § 2174a, § 2174b, § 2389a, § 2389b, § 2389c, § 2389d, § 2389e, § 2389f, § 2389g, § 2389h, § 2389i, § 2389j, § 2389k, § 2389l, § 2389m, § 2389n, § 2389o, § 2389p, § 2389q, § 2389r, § 2389s, § 2389t, § 2524, § 2525, § 2530, § 2531, § 2534, § 2549, § 2549a, § 2619, § 2629, § 3015, Přechodná ustanovení

Novela zákonem č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

- **Charakter novelty:** Věcná novela zapracovávající do tuzemského práva Směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnice 96/9/ES a 2001/29/ES upravila licence k předmětům chráněným autorským zákonem.
- **Účinnost novelty:** Od 5. ledna 2023
- **Obsah novelty:** Novela stanovila, že odměna za poskytnutí licence musí být vždy vhodná a přiměřená, nebyla tím však dotčena možnost nabývání bezúplatných licencí. Použití pevné částky (paušální odměny) novela omezila pouze na odůvodnitelné případy. Právo na dodatečnou odměnu se bude podle nové úpravy vztahovat také na podílovou odměnu. Nabyvatel licence bude povinen poskytovat autorovi pravidelně aktuální, relevantní a úplné informace o užití díla, zejména pokud jde o způsoby užití, veškeré dílem vytvářené příjmy a odměnu, která jim náleží. Tato povinnost byla vztažena též na podílovou odměnu a na paušální odměnu. Pro případy nečinnosti nabyvatele licence byla novelou zpřesněna pravidla pro odstoupení autora od smlouvy nebo pro omezení licence autorem.
- **Změněná a doplněná ustanovení:** § 2374, § 2374a, § 2378, § 2379, § 2380, § 2381, § 2388, § 2389

Podrobný obsah občanského zákoníku

ČÁST PRVNÍ	OBECNÁ ČÁST	
HLAVA I	PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ ZÁSADY	
Díl 1	Soukromé právo	§ 1 - 8 15
Díl 2	Užití předpisů občanského práva	§ 9 - 11 15
Díl 3	Ochrana soukromých práv	§ 12 - 14 15
HLAVA II	OSOBY	
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 15 - 22 16
Díl 2	Fyzické osoby	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 23 - 37 16
Oddíl 2	Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat	§ 38 - 65 17
Oddíl 3	Nezvěstnost	§ 66 - 70 18
Oddíl 4	Domněnka smrti	§ 71 - 76 18
Oddíl 5	Jméno a bydliště člověka	§ 77 - 80 19
Oddíl 6	Osobnost člověka	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 81 - 83 19
Pododdíl 2	Podoba a soukromí	§ 84 - 90 19
Pododdíl 3	Právo na duševní a tělesnou integritu	§ 91 - 103 19
Pododdíl 4	Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu	§ 104 - 110 20
Pododdíl 5	Nakládání s částmi lidského těla	§ 111 - 112 20
Pododdíl 6	Ochrana lidského těla po smrti člověka	§ 113 - 117 21
Díl 3	Právnícké osoby	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 118 - 209 21
Oddíl 2	Korporace	
Pododdíl 1	Obecně o korporacích	§ 210 - 213 26
Pododdíl 2	Spolek	§ 214 - 302 26
Oddíl 3	Fundace	
Pododdíl 1	Obecně o fundacích	§ 303 - 305 30
Pododdíl 2	Nadace	§ 306 - 393 31
Pododdíl 3	Nadační fond	§ 394 - 401 36
Oddíl 4	Ústav	§ 402 - 418 36
Díl 4	Spotřebitel	§ 419 37
Díl 5	Podnikatel	§ 420 - 435 37
HLAVA III	ZASTOUPENÍ	
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 436 - 440 38
Díl 2	Smluvní zastoupení	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 441 - 449 38
Oddíl 2	Prokura	§ 450 - 456 39
Díl 3	Zákonné zastoupení a opatrovnictví	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 457 - 464 39
Oddíl 2	Opatrovnictví člověka	§ 465 - 485 39
Oddíl 3	Opatrovnictví právnické osoby	§ 486 - 488 41
HLAVA IV	VĚCI A JEJICH ROZDĚLENÍ	
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 489 - 495 41
Díl 2	Rozdělení věcí	§ 496 - 504 41
Díl 3	Součást věci a příslušenství věci	§ 505 - 513 42

SPV

SPOLEČNOSTI PRO VÁS

PRODEJ A ZAKLÁDÁNÍ SPOLEČNOSTÍ

Díl 4	Cenný papír	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 514 - 524 42
Oddíl 2	Zaknihované cenné papíry	§ 525 - 528 43
Oddíl 3	Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír a přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír	
Pododdíl 1	Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír	§ 529 - 535 43
Pododdíl 2	Přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír	§ 536 - 544 43

HLAVA V PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI

Díl 1	Právní jednání	
Oddíl 1	Všeobecná ustanovení	§ 545 - 554 44
Oddíl 2	Výklad právních jednání	§ 555 - 558 44
Oddíl 3	Forma právních jednání	§ 559 - 564 45
Oddíl 4	Soukromá listina a veřejná listina	§ 565 - 569 45
Oddíl 5	Právní jednání vůči nepřítomné osobě	§ 570 - 573 45
Oddíl 6	Neplatnost právních jednání	§ 574 - 588 45
Oddíl 7	Relativní neúčinnost	§ 589 - 599 46
Díl 2	Právní události	§ 600 - 608 47
Díl 3	Promlčení a prekluze	
Oddíl 1	Promlčení	
Pododdíl 1	Všeobecná ustanovení	§ 609 - 628 47
Pododdíl 2	Délka promlčecí lhůty	§ 629 - 644 48
Pododdíl 3	Běh promlčecí lhůty	§ 645 - 652 48
Pododdíl 4	Obnovení nároku a běh nové promlčecí lhůty	§ 653 49
Oddíl 2	Prekluze	§ 654 49

ČÁST DRUHÁ RODINNÉ PRÁVO

HLAVA I MANŽELSTVÍ

Díl 1	Všeobecné ustanovení	§ 655 49
Díl 2	Vznik manželství	§ 656 - 676 49
Díl 3	Zdánlivé manželství a neplatnost manželství	
Oddíl 1	Zdánlivé manželství	§ 677 - 679 50
Oddíl 2	Neplatnost manželství	§ 680 - 686 50
Díl 4	Povinnosti a práva manželů	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 687 - 707 50
Oddíl 2	Manželské majetkové právo	§ 708 - 753 52
Díl 5	Zánik manželství	
Oddíl 1	Obecné ustanovení	§ 754 54
Oddíl 2	Rozvod manželství	§ 755 - 758 54
Oddíl 3	Následky zániku manželství	§ 759 - 770 55

HLAVA II PŘÍBUZENSTVÍ A ŠVAGROVSTVÍ

Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 771 - 774 56
Díl 2	Poměry mezi rodiči a dítětem	
Oddíl 1	Určování rodičovství	§ 775 - 793 56
Oddíl 2	Osvojení	
Pododdíl 1	Osvojení, osvojitel a osvojované dítě	§ 794 - 804 57
Pododdíl 2	Souhlas s osvojením	§ 805 - 822 57
Pododdíl 3	Péče před osvojením	§ 823 - 831 58
Pododdíl 4	Následky osvojení	§ 832 - 845 59
Pododdíl 5	Osvojení zletilého	§ 846 - 854 59
Oddíl 3	Rodiče a dítě	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 855 - 859 60
Pododdíl 2	Osobní jméno a příjmení dítěte	§ 860 - 864 60
Pododdíl 3	Rodičovská odpovědnost	§ 865 - 909 60
Pododdíl 4	Vyživovací povinnost	§ 910 - 923 63
Oddíl 4	Zvláštní opatření při výchově dítěte	§ 924 - 926 63
Oddíl 5	Vztahy mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami	§ 927 64

HLAVA III PORUČENSTVÍ A JINÉ FORMY PÉČE O DÍTĚ

Díl 1	Poručenství	§ 928 - 942 64
Díl 2	Opatrovnictví dítěte	
Oddíl 1	Opatrovník	§ 943 - 947 64

Oddíl 2	Opatrovník pro správu jmění dítěte	§ 948 - 952	65
Díl 3	Svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství		
Oddíl 1	Svěření dítěte do péče jiné osoby	§ 953 - 957	65
Oddíl 2	Pěstounství	§ 958 - 970	65
Díl 4	Ústavní výchova	§ 971 - 975	66
ČÁST TŘETÍ	ABSOLUTNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA		
HLAVA I	VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ	§ 976 - 978	66
HLAVA II	VĚCNÁ PRÁVA		
Díl 1	Obecná ustanovení	§ 979 - 986	66
Díl 2	Držba	§ 987 - 1010	67
Díl 3	Vlastnictví		
Oddíl 1	Povaha vlastnického práva a jeho rozsah	§ 1011 - 1044	68
Oddíl 2	Nabytí vlastnického práva		
Pododdíl 1	Privlastnění a nález	§ 1045 - 1065	69
Pododdíl 2	Přirozený přírůstek	§ 1066 - 1073	70
Pododdíl 3	Umělý přírůstek	§ 1074 - 1087	71
Pododdíl 4	Smíšený přírůstek	§ 1088	71
Pododdíl 5	Vydržení	§ 1089 - 1098	71
Pododdíl 6	Převod vlastnického práva	§ 1099 - 1108	72
Pododdíl 7	Nabytí vlastnického práva od neoprávněného	§ 1109 - 1113	72
Pododdíl 8	Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci	§ 1114	72
Díl 4	Spoluvlastnictví		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 1115 - 1120	73
Oddíl 2	Spoluvlastnický podíl	§ 1121 - 1125	73
Oddíl 3	Správa společné věci	§ 1126 - 1139	73
Oddíl 4	Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví	§ 1140 - 1157	74
Oddíl 5	Bytové spoluvlastnictví		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1158 - 1162	75
Pododdíl 2	Vznik jednotky	§ 1163 - 1169	75
Pododdíl 3	Výstavba domu s jednotkami	§ 1170 - 1174	75
Pododdíl 4	Práva a povinnosti vlastníka jednotky	§ 1175 - 1188	76
Pododdíl 5	Správa domu a pozemku	§ 1189 - 1216	77
Pododdíl 6	Zrušení bytového spoluvlastnictví	§ 1217 - 1219	79
Pododdíl 7	Společná ustanovení	§ 1220 - 1222	79
Oddíl 6	Přídavné spoluvlastnictví	§ 1223 - 1235	79
Oddíl 7	Zvláštní ustanovení o společenství jmění	§ 1236 - 1239	80
Díl 5	Věcná práva k cizím věcem		
Oddíl 1	Právo stavby		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1240 - 1242	80
Pododdíl 2	Vznik a zánik práva stavby	§ 1243 - 1249	80
Pododdíl 3	Právní poměry z práva stavby	§ 1250 - 1256	80
Oddíl 2	Věcná břemena		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení o služebnostech	§ 1257 - 1259	81
Pododdíl 2	Nabytí služebnosti	§ 1260 - 1262	81
Pododdíl 3	Právní poměry ze služebnosti	§ 1263 - 1266	81
Pododdíl 4	Některé pozemkové služebnosti	§ 1267 - 1282	81
Pododdíl 5	Užívací právo	§ 1283 - 1298	82
Pododdíl 6	Zánik služebnosti	§ 1299 - 1302	82
Pododdíl 7	Reálná břemena	§ 1303 - 1308	83
Oddíl 3	Zástavní právo		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1309 - 1311	83
Pododdíl 2	Zastavení	§ 1312 - 1345	83
Pododdíl 3	Rozsah zástavního práva	§ 1346 - 1352	85
Pododdíl 4	Práva a povinnosti ze zástavního práva	§ 1353 - 1358	85
Pododdíl 5	Výkon zástavního práva	§ 1359 - 1370	85
Pododdíl 6	Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích	§ 1371 - 1375	86
Pododdíl 7	Zánik zástavního práva	§ 1376 - 1379	86
Pododdíl 8	Práva vlastníka při uvolnění zástavy	§ 1380 - 1384	87
Pododdíl 9	Záměna zástavního práva	§ 1385 - 1389	87
Pododdíl 10	Podzástavní právo	§ 1390 - 1394	87
Oddíl 4	Zadržovací právo	§ 1395 - 1399	87
Díl 6	Správa cizího majetku		
Oddíl 1	Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1400 - 1404	88
Pododdíl 2	Prostá správa cizího majetku	§ 1405 - 1408	88
Pododdíl 3	Plná správa cizího majetku	§ 1409 - 1410	88
Oddíl 2	Pravidla správy		

Pododdíl 1	Povinnosti správce vůči beneficiéntovi	§ 1411 - 1418	88
Pododdíl 2	Povinnosti správce a beneficiénta vůči třetím osobám	§ 1419 - 1422	88
Pododdíl 3	Inventář, jistota a pojištění	§ 1423 - 1427	89
Pododdíl 4	Společná správa	§ 1428 - 1431	89
Pododdíl 5	Obezřetné investice	§ 1432 - 1435	89
Pododdíl 6	Vyúčtování	§ 1436 - 1437	89
Oddíl 3	Skončení správy	§ 1438 - 1447	89
Oddíl 4	Svěrenský fond		
Pododdíl 1	Pojem svěrenského fondu a jeho vznik	§ 1448 - 1452	90
Pododdíl 2	Správa svěrenského fondu	§ 1453 - 1456	90
Pododdíl 3	Obmyšlený	§ 1457 - 1462	90
Pododdíl 4	Dohled nad správou svěrenského fondu	§ 1463 - 1467	91
Pododdíl 5	Změny svěrenského fondu	§ 1468 - 1470	91
Pododdíl 6	Zánik svěrenského fondu	§ 1471 - 1474	91

HLAVA III DĚDICKÉ PRÁVO

Díl 1	Právo na pozůstalost	§ 1475 - 1490	91
Díl 2	Pořízení pro případ smrti		
Oddíl 1	Všeobecná ustanovení	§ 1491 - 1493	92
Oddíl 2	Závěť		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1494 - 1531	92
Pododdíl 2	Forma závěti	§ 1532 - 1550	94
Pododdíl 3	Vedlejší doložky v závěti	§ 1551 - 1574	95
Pododdíl 4	Zrušení závěti	§ 1575 - 1581	96
Oddíl 3	Dědická smlouva	§ 1582 - 1593	96
Díl 3	Odkaz		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 1594 - 1603	97
Oddíl 2	Zvláštní pravidla o jednotlivých druzích odkazů		
Pododdíl 1	Odkaz věcí určitého druhu	§ 1604 - 1607	97
Pododdíl 2	Odkaz určité věci	§ 1608 - 1611	97
Pododdíl 3	Odkaz pohledávky	§ 1612 - 1617	98
Pododdíl 4	Jiné odkazy	§ 1618 - 1619	98
Oddíl 3	Nabytí odkazu	§ 1620 - 1632	98
Díl 4	Zákonná posloupnost	§ 1633 - 1641	99
Díl 5	Povinný díl		
Oddíl 1	Nepominutelný dědic	§ 1642 - 1645	99
Oddíl 2	Vydědění	§ 1646 - 1649	99
Oddíl 3	Ochrana nepominutelného dědice	§ 1650 - 1653	99
Oddíl 4	Výpočet povinného dílu	§ 1654 - 1657	100
Oddíl 5	Započtení na povinný díl a na dědický podíl	§ 1658 - 1664	100
Díl 6	Právo některých osob na zaopatření	§ 1665 - 1669	100
Díl 7	Přechod pozůstalosti na dědice		
Oddíl 1	Nabytí dědictví	§ 1670 - 1676	100
Oddíl 2	Správa pozůstalosti a její soupis	§ 1677 - 1689	101
Oddíl 3	Potvrzení dědictví	§ 1690 - 1693	102
Oddíl 4	Rozdělení pozůstalosti	§ 1694 - 1700	102
Oddíl 5	Dluhy postihující dědice	§ 1701 - 1713	102
Díl 8	Zcizení dědictví	§ 1714 - 1720	103

ČÁST ČTVRTÁ RELATIVNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA

HLAVA I VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ O ZÁVAZCÍCH

Díl 1	Vznik závazků a jejich obsah	§ 1721 - § 1723	103
Díl 2	Smlouva		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 1724 - 1730	103
Oddíl 2	Uzavření smlouvy	§ 1731 - 1745	104
Oddíl 3	Obsah smlouvy	§ 1746 - 1755	104
Oddíl 4	Forma smlouvy	§ 1756 - 1758	105
Oddíl 5	Účinky smlouvy	§ 1759 - 1769	105
Oddíl 6	Zvláštní způsoby uzavírání smlouvy	§ 1770 - 1784	106
Oddíl 7	Smlouva o smlouvě budoucí	§ 1785 - 1788	106
Díl 3	Obsah závazků	§ 1789 - 1809	107
Díl 4	Ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 1810 - 1819	108

Oddíl 2	Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1820 - 1840 109
Pododdíl 2	Finanční služby	§ 1841 - 1851 111
Oddíl 3	Dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby	§ 1852 - 1867 112
Díl 5	Společné dluhy a pohledávky	§ 1868 - 1878 113
Díl 6	Změny závazků	
Oddíl 1	Změna v osobě věřitele nebo dlužníka	
Pododdíl 1	Změna v osobě věřitele	§ 1879 - 1887 114
Pododdíl 2	Změna v osobě dlužníka	§ 1888 - 1894 114
Pododdíl 3	Postoupení smlouvy	§ 1895 - 1900 115
Oddíl 2	Změny v obsahu závazků	§ 1901 - 1907 115
Díl 7	Zánik závazků	
Oddíl 1	Splnění	§ 1908 - 1980 115
Oddíl 2	Jiné způsoby zániku závazků	§ 1981 - 2009 119
Díl 8	Zajištění a utvrzení dluhů	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 2010 - 2017 120
Oddíl 2	Zajištění dluhu	§ 2018 - 2054 120
HLAVA II	ZÁVAZKY Z PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ	
Díl 1	Převedení věci do vlastnictví jiného	
Oddíl 1	Darování	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2055 - 2065 122
Pododdíl 2	Zvláštní ustanovení o platnosti darování	§ 2066 - 2067 123
Pododdíl 3	Odvolání daru	§ 2068 - 2078 123
Oddíl 2	Koupě	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2079 - 2084 123
Pododdíl 2	Koupě movité věci	§ 2085 - 2127 123
Pododdíl 3	Koupě nemovité věci	§ 2128 - 2131 125
Pododdíl 4	Vedlejší ujednání při kupní smlouvě	§ 2132 - 2157 126
Pododdíl 5	Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě	§ 2158 - 2174b 127
Pododdíl 6	Zvláštní ustanovení o koupi závodu	§ 2175 - 2183 129
Oddíl 3	Směna	§ 2184 - 2188 129
Díl 2	Přenechání věci k užití jinému	
Oddíl 1	Výprosa	§ 2189 - 2192 129
Oddíl 2	Výpůjčka	§ 2193 - 2200 129
Oddíl 3	Nájem	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2201 - 2234 130
Pododdíl 2	Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu	§ 2235 - 2301 131
Pododdíl 3	Zvláštní ustanovení o nájmu prostoru sloužícího podnikání	§ 2302 - 2315 135
Pododdíl 4	Zvláštní ustanovení o podnikatelském pronájmu věcí movitých	§ 2316 - 2320 137
Pododdíl 5	Zvláštní ustanovení o nájmu dopravního prostředku	§ 2321 - 2325 136
Pododdíl 6	Ubytování	§ 2326 - 2331 137
Oddíl 4	Pacht	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2332 - 2344 137
Pododdíl 2	Zemědělský pacht	§ 2345 - 2348 137
Pododdíl 3	Pacht závodu	§ 2349 - 2357 138
Oddíl 5	Licence	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2358 - 2370 138
Pododdíl 2	Zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem	§ 2371 - 2383 139
Pododdíl 3	Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou	§ 2384 - 2386 140
Pododdíl 4	Zvláštní ustanovení pro práva související s právem autorským a pro právo pořizovatele databáze	§ 2387 - 2389 140
Oddíl 6	Poskytování digitálního obsahu	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2389a - 2389f 140
Pododdíl 2	Zvláštní ustanovení o poskytování digitálního obsahu spotřebiteli	§ 2389g - 2389s 141
Pododdíl 3	Společná ustanovení	§ 2389t - 2389u 142
Oddíl 7	Zápůjčka	§ 2390 - 2394 142
Oddíl 8	Úvěr	§ 2395 - 2400 143
Díl 3	Pracovní poměr	§ 2401 143
Díl 4	Závazky ze schovacích smluv	
Oddíl 1	Úschova	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2402 - 2408 143
Pododdíl 2	Úschova cenného papíru	§ 2409 - 2414 143
Oddíl 2	Skladování	§ 2415 - 2429 144
Díl 5	Závazky ze smluv příkazního typu	
Oddíl 1	Příkaz	§ 2430 - 2444 144
Oddíl 2	Zprostředkování	§ 2445 - 2454 145
Oddíl 3	Komise	§ 2455 - 2470 145

Oddíl 4	Zasílatelství	§ 2471 - 2482	146
Oddíl 5	Obchodní zastoupení	§ 2483 - 2520	146
Díl 6	Zájezd	§ 2521 - 2549a	148
Díl 7	Závazky ze smluv o přepravě		
Oddíl 1	Přeprava osob a věcí		
Pododdíl 1	Přeprava osoby	§ 2550 - 2554	151
Pododdíl 2	Přeprava věci	§ 2555 - 2571	152
Pododdíl 3	Náložný list	§ 2572 - 2577	152
Pododdíl 4	Společná ustanovení o přepravě osob a věcí	§ 2578 - 2581	153
Oddíl 2	Provoz dopravního prostředku	§ 2582 - 2585	153
Díl 8	Dílo		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 2586 - 2619	153
Oddíl 2	Určení ceny podle rozpočtu	§ 2620 - 2622	155
Oddíl 3	Stavba jako předmět díla	§ 2623 - 2630	155
Oddíl 4	Dílo s nehmotným výsledkem	§ 2631 - 2635	155
Díl 9	Péče o zdraví	§ 2636 - 2651	156
Díl 10	Kontrolní činnost	§ 2652 - 2661	156
Díl 11	Závazky ze smlouvy o účtu, jednorázovém vkladu, akreditivu a inkasu		
Oddíl 1	Účet		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2662 - 2668	157
Pododdíl 2	Platební účet	§ 2669	157
Pododdíl 3	Jiný než platební účet	§ 2670 - 2675	157
Pododdíl 4	Vkladní knížka	§ 2676 - 2679	157
Oddíl 2	Jednorázový vklad	§ 2680 - 2681	158
Oddíl 3	Akreditiv	§ 2682 - 2693	158
Oddíl 4	Inkaso	§ 2694 - 2700	158
Díl 12	Závazky ze zaopatřovacích smluv		
Oddíl 1	Důchod	§ 2701 - 2706	159
Oddíl 2	Výměnek	§ 2707 - 2715	159
Díl 13	Společnost		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 2716 - 2720	159
Oddíl 2	Práva a povinnosti společníků navzájem	§ 2721 - 2729	159
Oddíl 3	Správa společnosti	§ 2730 - 2735	160
Oddíl 4	Práva a povinnosti společníků k třetím osobám	§ 2736 - 2738	160
Oddíl 5	Zánik členství	§ 2739 - 2743	160
Oddíl 6	Zánik společnosti	§ 2744 - 2746	160
Díl 14	Tichá společnost	§ 2747 - 2755	161
Díl 15	Závazky z odvážných smluv		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 2756 - 2757	161
Oddíl 2	Pojištění		
Pododdíl 1	Základní ustanovení	§ 2758 - 2810	161
Pododdíl 2	Škodové pojištění	§ 2811 - 2820	165
Pododdíl 3	Obnosové pojištění	§ 2821 - 2823	165
Pododdíl 4	Obecná ustanovení o pojištění osob	§ 2824 - 2843	166
Pododdíl 6	Úrazové pojištění	§ 2844 - 2846	167
Pododdíl 7	Pojištění pro případ nemoci	§ 2847 - 2848	167
Pododdíl 8	Pojištění majetku	§ 2849 - 2855	167
Pododdíl 9	Pojištění právní ochrany	§ 2856 - 2860	167
Pododdíl 10	Pojištění odpovědnosti	§ 2861 - 2867	168
Pododdíl 11	Pojištění úvěru nebo záruky	§ 2868 - 2870	168
Pododdíl 12	Pojištění finančních ztrát	§ 2871 - 2872	168
Oddíl 3	Sázka, hra a los		
Pododdíl 1	Sázka	§ 2873 - 2880	168
Pododdíl 2	Hra	§ 2881	169
Pododdíl 3	Los	§ 2882	169
Pododdíl 4	Společné ustanovení	§ 2883	169
Díl 16	Závazky z právního jednání jedné osoby		
Oddíl 1	Veřejný příslib		
Pododdíl 1	Príslib odměny	§ 2884 - 2886	169
Pododdíl 2	Vypsání ceny	§ 2887 - 2889	169
Oddíl 2	Slib odškodnění	§ 2890 - 2893	169

HLAVA III

ZÁVAZKY Z DELIKTŮ

Díl 1	Náhrada majetkové a nemajetkové újmy		
Oddíl 1	Základní ustanovení	§ 2894 - 2908	169

Oddíl 2	Povinnost nahradit škodu	
Pododdíl 1		§ 2909 - 2919 170
Pododdíl 2	Zvláštní ustanovení	§ 2920 - 2950 171
Oddíl 3	Způsob a rozsah náhrady	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 2951 - 2955 172
Pododdíl 2	Náhrada při újmě na přirozených právech člověka	§ 2956 - 2968 173
Pododdíl 3	Zvláštní ustanovení	§ 2969 - 2971 173
Díl 2	Zneužití a omezení soutěže	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 2972 - 2975 174
Oddíl 2	Nekalá soutěž	§ 2976 - 2990 174
HLAVA IV	ZÁVAZKY Z JINÝCH PRÁVNÍCH DŮVODŮ	
Díl 1	Bezdůvodné obohacení	§ 2991 - 3005 175
Díl 2	Nepřikázané jednatelství a upotřebení cizí věci k prospěchu jiného	
Oddíl 1	Nepřikázané jednatelství	§ 3006 - 3011 176
Oddíl 2	Upotřebení cizí věci k prospěchu jiného	§ 3012 - 3014 176
ČÁST PÁTÁ	USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ	
HLAVA I	USTANOVENÍ SPOLEČNÁ	§ 3015 - 3027 176
HLAVA II	USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ	
Díl 1	Přechodná ustanovení	
Oddíl 1	Všeobecná ustanovení	§ 3028 - 3035 177
Oddíl 2	Lhůty a doby	§ 3036 - 3037 177
Oddíl 3	Majetkové právo manželské	§ 3038 - 3040 177
Oddíl 4	Právnícké osoby	§ 3041 - 3053 177
Oddíl 5	Věcná práva	§ 3054 - 3068 178
Oddíl 6	Dědické právo	§ 3069 - 3072 179
Oddíl 7	Závazková práva	§ 3073 - 3079 179
Díl 2	Závěrečná ustanovení	§ 3080 - 3081 180
ODKAZY		 180
	PŘECHODNÁ USTANOVENÍ NOVEL	
	Čl. II zákona č. 460/2016 Sb.	Přechodná ustanovení 185
	Čl. II zákona č. 163/2020 Sb.	Přechodná ustanovení 185
	Čl. II zákona č. 192/2021 Sb.	Přechodná ustanovení 186
	Čl. IV zákona č. 374/2022 Sb.	Přechodná ustanovení 186

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,

ve znění zákona č. 460/2016 Sb., č. 303/2017 Sb., č. 111/2018 Sb., č. 171/2018 Sb., č. 33/2020 Sb., č. 163/2020 Sb., č. 192/2021 Sb., č. 374/2022 Sb. a č. 429/2022 Sb.

Jak jsou vyznačeny novely v textu úplného znění:

- obyčejné černé písmo – základní text, který se od účinnosti zákona nezměnil
- *ležaté černé písmo* – text, který se změnil v průběhu platnosti zákona až do 1. ledna 2018 (novely účinné nejpozději k tomuto datu)
- **tučné černé písmo** – text, který se změnil v průběhu roku 2018 (novely účinné během roku 2018)
- **tučné červené písmo** – text, který se změnil k 1. červenci 2020
- **tučné modré písmo** – text, který se změnil k 1. lednu 2021
- **tučné zelené písmo** – text, který se změnil k 1. červenci 2021
- **tučné černé ležaté písmo** – text, který se změnil k 5. nebo k 6. lednu 2023

ČÁST PRVNÍ OBEČNÁ ČÁST

Hlava I

Předmět úpravy a její základní zásady

Díl 1

Soukromé právo

§ 1

(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

§ 2

(1) Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

(2) Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

(3) Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské citění.

§ 3

(1) Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

- (2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že
- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,
 - b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,
 - c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,
 - d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,
 - e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a
 - f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

(3) Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva.

§ 4

(1) Má se za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

(2) Činí-li právní řád určitý následek závislým na něčí vědomosti, má se na mysli vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé. To platí obdobně, pokud právní řád spojuje určitý následek s existencí pochybnosti.

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

(2) Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit povahu nebo platnost

právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebné oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 6

- (1) Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.
- (2) Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

§ 7

Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 8

Zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.

Díl 2

Užití předpisů občanského práva

§ 9

- (1) Občanský zákoník upravuje osobní stav osob.
- (2) Soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy. K zvyklostem lze hledět tehdy, dovolává-li se jich zákon.

§ 10

(1) Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovného ustanovení, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu co do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího.

(2) Není-li takové ustanovení, posoudí se právní případ podle principů spravedlnosti a zásad, na nichž spočívá tento zákon, tak aby se dospělo se zřetelem k zvyklostem soukromého života a s přihlédnutím k stavu právní nauky i ustálené rozhodovací praxi k dobrému uspořádání práv a povinností.

§ 11

Obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté tohoto zákona se použijí přiměřeně i na vznik, změnu a zánik jiných soukromých práv a povinností.

Díl 3

Ochrana soukromých práv

§ 12

Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen „orgán veřejné moci“). Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem veřejné moci soud.

§ 13

Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

§ 14

Svépomoc

(1) Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

(2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán

veřejné moci.

Hlava II
Osoby
Díl 1
Všeobecná ustanovení
§ 15

(1) Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.

(2) Svěprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).

§ 16

Právní osobnosti ani svěprávnosti se nikdo nemůže vzdát ani zčásti; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu.

§ 17

(1) Práva může mít a vykonávat jen osoba. Povinnost lze uložit jen osobě a jen vůči ní lze plnění povinnosti vymáhat.

(2) Zřídí-li někdo právo nebo uloží-li povinnost tomu, co osobou není, přičte se právo nebo povinnost osobě, které podle povahy právního případu náleží.

§ 18

Osoba je fyzická, nebo právnická.

§ 19

(1) Každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu. Zákon stanoví jen meze uplatňování přirozených práv člověka a způsob jejich ochrany.

(2) Přirozená práva spojená s osobností člověka nelze zcizit a nelze se jich vzdát; stane-li se tak, nepřihlíží se k tomu. Nepřihlíží se ani k omezení těchto práv v míře odporující zákonu, dobrým mravům nebo veřejnému pořádku.

§ 20

(1) Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

(2) Právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny; ustanovení tohoto zákona se použijí jen tehdy, slučuje-li se to s právní povahou těchto osob.

§ 21

Stát se v oblasti soukromého práva považuje za právnickou osobu. Jiný právní předpis stanoví, jak stát právně jedná.

§ 22

(1) Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí.

(2) Stanoví-li zákon k ochraně třetích osob zvláštní podmínky nebo omezení pro převody majetku, pro jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému mezi osobami blízkými, platí tyto podmínky a omezení i pro obdobná právní jednání mezi právnickou osobou a členem jejího statutárního orgánu nebo tím, kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti.

Díl 2
Fyzické osoby
Oddíl 1
Obecná ustanovení
§ 23

Člověk má právní osobnost od narození až do smrti.

§ 24

Každý člověk odpovídá za své jednání, je-li s to posoudit je a ovládnout. Kdo se vlastní vinou přivede do stavu, v němž by jinak za své jednání odpovědný nebyl, odpovídá za jednání v tomto stavu učiněná.

§ 25

Na počaté dítě se hledí jako na již narozené, pokud to vyhovuje jeho zájmům. Má se za to, že se dítě narodilo živé. Nenarodí-li se však živé, hledí se na ně, jako by nikdy nebylo.

§ 26

Důkaz smrti

(1) Smrt člověka se prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého stanoveným způsobem.

(2) Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout stanoveným způsobem, prohlásí člověka za mrtvého i bez návrhu soud, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá. V rozhodnutí určí soud den, který platí za den smrti.

§ 27

Závisí-li právní následek na skutečnosti, že určitý člověk přežil jiného člověka, a není-li jisto, který z nich zemřel jako první, má se za to, že všichni zemřeli současně.

§ 28

(1) Není-li známo, kde člověk zemřel, má se za to, že se tak stalo tam, kde bylo nalezeno jeho tělo.

(2) Za místo, kde zemřel člověk prohlášený za mrtvého, platí to, kde naposledy pobýval živý.

§ 29

Změna pohlaví

(1) Změna pohlaví člověka nastává chirurgickým zákrokem při současném znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů. Má se za to, že dnem změny pohlaví je den uvedený v potvrzení vydaném poskytovatelem zdravotních služeb.

(2) Změna pohlaví nemá vliv na osobní stav člověka, ani na jeho osobní a majetkové poměry; manželství nebo registrované partnerství však zaniká. O povinnostech a právech muže a ženy, jejichž manželství zaniklo, ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po zániku manželství platí obdobně ustanovení o povinnostech a právech rozvedených manželů ke společnému dítěti a o jejich majetkových povinnostech a právech v době po rozvodu; soud rozhodne, a to i bez návrhu, jak bude každý z rodičů napříště o společné dítě pečovat.

§ 30

Zletilost

(1) Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.

(2) Před nabytím zletilosti se plně svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství. Svéprávnost nabytá uzavřením manželství se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné.

Nezletilí

§ 31

Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plně svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.

§ 32

(1) Udělil-li zákonný zástupce nezletilému, který nenabyl plně svéprávnosti, ve shodě se zvyklostmi soukromého života souhlas k určitému právnímu jednání nebo k dosažení určitého účelu, je nezletilý schopen v mezích souhlasu sám právně jednat, pokud to není zákonem zvlášť zakázáno; souhlas může být následně omezen i vzat zpět.

(2) Je-li zákonných zástupců více, postačí, projeví-li vůči třetí osobě vůli alespoň jeden z nich; **to neplatí, pokud třetí osoba věděla, že si zástupci odporují.** →

§ 33

(1) Udělí-li zákonný zástupce nezletilého, který nenabyl plně svéprávnosti, souhlas k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti, stává se nezletilý způsobilý k jednáním, jež jsou s touto činností spojena. K platnosti souhlasu se vyžaduje přivolení soudu.

(2) Přivolení soudu nahrazuje podmínku určitého věku, je-li stanovena pro výkon určité výdělečné činnosti jiným právním předpisem.

(3) Souhlas může zákonný zástupce odvolat jen s přivolením soudu.

§ 34

Závislá práce nezletilých mladších než patnáct let nebo nezletilých, kteří neukončili povinnou školní docházku, je zakázána. Tito nezletilí mohou vykonávat jen uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činnost za podmínek stanovených jiným právním předpisem.

§ 35

Nezletilý, který dovršil patnáct let, se může zavázat k výkonu závislé práce podle jiného právního předpisu. Jako den nástupu do práce nesmí

být sjednán den, který by předcházel dni, kdy nezletilý ukončí povinnou školní docházku.

§ 36

(1) Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, není nikdy, bez ohledu na obsah ostatních ustanovení, způsobilý jednat samostatně v těch záležitostech, k nimž by i jeho zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu.

(2) I když je nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, způsobilý jednat v určité záležitosti samostatně, lze podmínit, že následky právního jednání nastanou až souhlasem zákonného zástupce nezletilého uděleným v určené lhůtě, jinak ve lhůtě dvou týdnů od vyžádání; to neplatí pro právní jednání osobní povahy a právní jednání podle § 33.

§ 37

Priznání svéprávnosti

(1) Navrhne-li nezletilý, který není plně svéprávný, aby mu soud přiznal svéprávnost, soud návrhu vyhově, pokud nezletilý dosáhl věku šestnácti let, pokud je osvědčena jeho schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti a pokud s návrhem souhlasí zákonný zástupce nezletilého. V ostatních případech soud vyhově návrhu, je-li to z vážných důvodů v zájmu nezletilého.

(2) Za podmínek stanovených v odstavci 1 soud přizná nezletilému svéprávnost i na návrh jeho zákonného zástupce, pokud nezletilý s návrhem souhlasí.

Oddíl 2

Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat

Předběžné prohlášení

§ 38

V očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat může člověk projevit vůli, aby byly jeho záležitosti spravovány určitým způsobem, nebo aby je spravovala určitá osoba, nebo aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem.

§ 39

(1) Nemá-li prohlášení formu veřejné listiny, musí být učiněno soukromou listinou opatřenou datem a potvrzenou dvěma svědky; svědek o sobě uvede v potvrzení údaje, podle nichž ho lze zjistit.

(2) Svědky mohou být jen osoby, které na prohlášení a jeho obsahu nemají zájem a nejsou nevidomé, neslyšící, němé nebo neznalé jazyka, v němž je prohlášení učiněno. Svědci musí prohlášení podepsat a být schopni potvrdit schopnost prohlášujícího jednat a obsah jeho prohlášení.

(3) Je-li obsahem prohlášení pořízeného veřejnou listinou určení, kdo se má stát opatrovníkem, ten, kdo veřejnou listinu sepsal, zapíše údaje o tom, kdo prohlášení pořídil, kdo je povolán za opatrovníka a kdo veřejnou listinu sepsal, do neveřejného seznamu vedeného podle jiného zákona.

§ 40

(1) Činí-li prohlášení nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, musí jí být prohlášení nahlas přečteno svědkem, který prohlášení nepsal. Nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

(2) Činí-li prohlášení osoba se smyslovým postižením, která nemůže číst nebo psát, musí jí být obsah listiny tlumočen takovým způsobem dorozumívání, který si zvolila, a to svědkem, který prohlášení nepsal; všichni svědci musí ovládat způsob dorozumívání, kterým je obsah listiny tlumočen. Kdo prohlášení činí, potvrdí před svědky zvoleným způsobem dorozumívání, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

§ 41

(1) K výslovnému odvolání prohlášení se vyžaduje projev vůle učiněný ve formě předepsané v § 39 odst. 1.

(2) Zničí-li listinu obsahující prohlášení ten, kdo je učinil, má to účinky odvolání.

§ 42

Týká-li se prohlášení jiné záležitosti než povolání opatrovníka a je-li účinnost prohlášení vázána na podmínku, rozhodne o splnění podmínky soud.

§ 43

Změní-li se okolnosti zjevně tak podstatným způsobem, že člověk, který prohlášení učinil, by je za takových okolností neučinil nebo by je učinil s jiným obsahem, soud prohlášení změní nebo zruší, pokud by jinak člověku, který prohlášení učinil, hrozila závažná újma. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor člověka, o jehož prohlášení rozhoduje, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si člověk zvolí.

§ 44

Je-li prohlášení nebo jeho odvolání neplatné, soud k nim přihlédne, není-li příčiny pochybovat o vůli toho, kdo je učinil.

Nápomoc při rozhodování

§ 45

Potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců může být i více.

§ 46

(1) Smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami.

(2) Smlouva nabývá účinnosti dnem, kdy ji schválí soud. Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje se, aby strany projevily vůli uzavřít smlouvu před soudem. Soud smlouvu neschválí, odporují-li zájmy podpůrce zájmům podporovaného.

§ 47

(1) Podpůrce nesmí ohrozit zájmy podporovaného nevhodným ovlivňováním, ani se na úkor podporovaného bezdůvodně obohatit.

(2) Podpůrce postupuje při plnění svých povinností v souladu s rozhodnutími podporovaného. Pokud podporovaný právně jedná v písemné formě, může podpůrce připojit svůj podpis s uvedením své funkce, popřípadě i s údajem o podpoře, kterou podporovanému poskytl; podpůrce má i právo namítat neplatnost právního jednání podporovaného.

§ 48

Na návrh podporovaného nebo podpůrce soud podpůrce odvolá; soud ho odvolá i v případě, že podpůrce závažně poruší své povinnosti, a to i bez návrhu.

Zastoupení členem domácnosti

§ 49

(1) Brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky.

(2) Zástupce dá zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat, a srozumitelně mu vysvětlí povahu a následky zastoupení. Odmítne-li to člověk, který má být zastoupen, zastoupení nevznikne; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání.

§ 50

Ke vzniku zastoupení se vyžaduje schválení soudu. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor zastoupeného, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si zastoupený zvolí.

§ 51

Zástupce dbá o ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv i o to, aby způsob jeho života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním představám a přáním zastoupeného.

§ 52

(1) Zastoupení se vztahuje na obvyklé záležitosti, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného. Zástupce však není oprávněn udělit souhlas k zásahu do duševní nebo tělesné integrity člověka s trvalými následky.

(2) Zástupce může nakládat s příjmy zastoupeného v rozsahu potřebném pro obstarání obvyklých záležitostí, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného; s peněžními prostředky na účtu zastoupeného však může nakládat jen v rozsahu nepřesahujícím měsíčně výši životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu.

§ 53

Má-li zastoupený více zástupců, postačí, pokud jedná jeden z nich. Jedná-li však vůči další osobě více zástupců společně a odporují-li si, nepřihlíží se k projevu žádného z nich.

§ 54

(1) Zastoupení zaniká, pokud se jej zástupce vzdá nebo pokud zastoupený odmítne, aby ho zástupce dále zastupoval; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání. Zastoupení rovněž zaniká, pokud soud jmenuje zastoupenému opatrovníka.

(2) Je-li uzavřena smlouva o nápomoci při rozhodování, zanikne zastoupení účinností smlouvy v rozsahu, v jakém je zastoupený způsobilý

právně jednat.

Omezení svéprávnosti § 55

(1) K omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti.

(2) Omezit svéprávnost člověka lze jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.

§ 56

(1) Omezit svéprávnost člověka může jen soud.
(2) Soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor člověka, o jehož svéprávnosti rozhoduje, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si člověk zvolí.

§ 57

(1) Soud může omezit svéprávnost člověka v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat, a vymezí rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezil.

(2) Má-li člověk obtíže dorozumívat se, není to samo o sobě důvodem k omezení svéprávnosti.

§ 58

Soud může v průběhu řízení o omezení svéprávnosti svěřit třetí osobě provedení určitých jednotlivých právních jednání nebo správu majetku, je-li to nutné, aby se zabránilo závažné újmě.

§ 59

(1) Soud může svéprávnost omezit v souvislosti s určitou záležitostí na dobu nutnou pro její vyřízení, nebo na jinak určenou určitou dobu, nejdéle však na tři roky. Je-li zjevné, že se stav člověka v této době nezlepší, může soud svéprávnost omezit na dobu delší, nejdéle však na pět let.

(2) Uplynutím doby omezení svéprávnosti právní účinky omezení zanikají. Zahájí-li se však v této době řízení o prodloužení doby omezení, trvají právní účinky původního rozhodnutí až do nového rozhodnutí, nejdéle však jeden rok.

§ 60

Změní-li se okolnosti, soud své rozhodnutí bezodkladně změní nebo zruší, a to i bez návrhu.

§ 61

Rozhoduje-li soud o omezení svéprávnosti člověka, může osoba jím povoláná za opatrovníka navrhnout, aby byla opatrovníkem jmenována; pokud návrh nepodá, zjistí soud její stanovisko. Je-li tato osoba způsobilá k opatrovnictví, soud ji s jejím souhlasem opatrovníkem jmenuje.

§ 62

V rozhodnutí o omezení svéprávnosti jmenuje soud člověku opatrovníka. Při výběru opatrovníka přihlédne soud k přáním opatrovance, k jeho potřebě i k podnětům osob opatrovanci blízkých, sledují-li jeho prospěch, a dbá, aby výběrem opatrovníka nezaložil nedůvěru opatrovance k opatrovníkovi.

§ 63

Opatrovníkem nelze jmenovat osobu nezpůsobilou právně jednat nebo osobu, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy opatrovance, ani provozovatele zařízení, kde opatrovanec pobývá nebo které mu poskytuje služby, nebo osobu závislou na takovém zařízení.

§ 64

Rozhodnutí o omezení svéprávnosti nezbavuje člověka práva samostatně právně jednat v běžných záležitostech každodenního života.

§ 65

(1) Jednal-li opatrovanec samostatně, ač nemohl jednat bez opatrovníka, lze jeho právní jednání prohlásit za neplatné, jen působí-li mu újmu. Postačí-li však k nápravě jen změna rozsahu opatrovancových povinností, soud tak učiní, aniž je vázán návrhy stran.

(2) Jednal-li opatrovanec samostatně, ač nemohl jednat bez opatrovníka, považuje se opatrovancovo jednání za platné, pokud je opatrovník schválil. To platí i v případě, že takové právní jednání schválil jednajícím sám poté, co nabyl svéprávnosti.

Oddíl 3 Nezvěstnost § 66

(1) Za nezvěstného může soud prohlásit svéprávného člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje. Soud uvede v rozhodnutí den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti.

(2) Prohlášení za nezvěstného se může stát na návrh osoby, která na tom má právní zájem, zejména manžela nebo jiné blízké osoby, spoluvlastníka, zaměstnavatele nebo korporace, na níž má tento člověk účast.

§ 67

(1) Při posuzování jednání, k nimž je jinak potřebné udělení souhlasu, přivolení, odevzdání hlasu nebo jiného konání osoby prohlášené za nezvěstnou, se k této potřebnosti nepřihlíží; to však neplatí, jedná-li se o záležitost jeho osobního stavu. Kdo jedná, dotýká se záležitosti nezvěstného, musí tak činit i s přihlédnutím k jeho zájmům.

(2) Na právní jednání, k němuž došlo bez souhlasu nebo jiného nezbytného projevu vůle nezvěstného poté, co opustil své bydliště, avšak dříve, než byl za nezvěstného prohlášen, přestože toto prohlášení bylo bez zbytečného odkladu navrženo, se hledí jako na jednání učiněné s odkládající podmínkou vydání rozhodnutí, jímž byl prohlášen za nezvěstného.

§ 68

Navrátí-li se člověk prohlášený za nezvěstného nebo jmenuje-li správce svého jmění, pozbývá prohlášení za nezvěstného účinků. Prohlášení pozbývá účinků i dnem, který platí za den smrti nezvěstného.

§ 69

Kdo byl prohlášen za nezvěstného, nemůže namítat neplatnost nebo neúčinnost právního jednání učiněného za jeho nepřítomnosti, k němuž došlo za účinků takového prohlášení, pro to, že se při nich projev jeho vůle nevyžadoval.

§ 70

Bude-li za nezvěstného prohlášen ten, kdo ustavil správce svého majetku, nejsou tím dotčena práva a povinnosti ustaveného správce. To neplatí, jestliže správce není znám, odmítne jednat v zájmu nezvěstného, svá jednání v zájmu nezvěstného zanedbává, nebo jednat vůbec nemůže.

Oddíl 4 Domněnka smrti § 71

(1) Na návrh osoby, která na tom má právní zájem, prohlásí soud za mrtvého člověka, o němž lze mít důvodně za to, že zemřel, a určí den, který se pokládá za den jeho smrti.

(2) Na člověka, který byl prohlášen za mrtvého, se hledí jako by zemřel. Prohlášením manžela za mrtvého zaniká manželství dnem, který se pokládá za den jeho smrti; totéž platí o registrovaném partnerství.

§ 72

Byl-li člověk prohlášen za nezvěstného a vyplývají-li z okolností vážné pochybnosti, zda je ještě živ, ačkoli jeho smrt není nepochybná, může ho soud prohlásit za mrtvého na návrh osoby, která na tom má právní zájem, a určí den, který nezvěstný zřejmě nepřežil. Má se za to, že tento den je dnem smrti nezvěstného.

§ 73

Člověka, který byl prohlášen za nezvěstného, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí pěti let počítaných od konce roku, v němž došlo k prohlášení za nezvěstného. Nelze to však učinit, objeví-li se v průběhu této doby zpráva, z níž lze soudit, že nezvěstný je dosud naživu. V takovém případě se postupuje podle § 74 nebo 75.

§ 74

(1) Člověka, který se stal nezvěstným tím, že opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje, avšak nebyl za nezvěstného prohlášen, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí sedmi let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl ještě naživu.

(2) Člověka, který se stal nezvěstným před dovršením osmnáctého roku věku, nelze prohlásit za mrtvého před uplynutím roku, v němž uplyne dvacet pět let od jeho narození.

§ 75

Člověka, který se stal nezvěstným jako účastník události, při níž byl v ohrožení života větší počet osob, lze prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí tří let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž lze usuzovat, že byl v průběhu těchto událostí ještě naživu.

§ 76

(1) Byl-li člověk prohlášen za mrtvého, nevylučuje to důkaz, že zemřel dříve nebo později, anebo že je ještě naživu. Zjistí-li se, že je naživu, k prohlášení za mrtvého se nepřihlíží; manželství nebo registrované partnerství se však neobnovuje.

(2) Byl-li proveden mylný důkaz smrti, použije se odstavec 1 obdobně.

Oddíl 5

Jméno a bydliště člověka
Jméno člověka a jeho ochrana
§ 77

(1) Jméno člověka je jeho osobní jméno a příjmení, popřípadě jeho další jména a rodné příjmení, která mu podle zákona náleží. Každý člověk má právo užívat své jméno v právním styku, stejně jako právo na ochranu svého jména a na úctu k němu.

(2) Člověk, který v právním styku užívá jiné jméno než své vlastní, nese následky omylu a újmu z toho vzniklých.

§ 78

(1) Člověk, který byl dotčen zpochybnutím svého práva ke jménu nebo který utrpěl újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, zejména neoprávněným užitím jména, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Je-li dotčený nepřítomen, nebo je-li nezvěstný, nesvéprávný či nemůže-li z jiné příčiny uplatnit právo na ochranu svého jména sám, může je uplatnit jeho manžel, potomek, předek nebo partner, ledaže dotčený, ač svéprávný, dal výslovně najevo, že si to nepřejí.

(3) Týká-li se neoprávněný zásah příjmení a je-li pro to důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, může se ochrany domáhat samostatně manžel nebo jiná osoba dotčenému blízká, byť do jejich práva ke jménu přímo zasazeno nebylo.

§ 79

Pseudonym

(1) Člověk může pro určitý obor své činnosti nebo i pro soukromý styk vůbec přijmout pseudonym. Právní jednání pod pseudonymem není na újmu platnosti, je-li zřejmé, kdo jednal, a nemůže-li druhá strana mít pochybnost o osobě jednajícího.

(2) Vějde-li pseudonym ve známost, požívá stejné ochrany jako jméno.

§ 80

Bydliště

(1) Člověk má bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale; takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu. Uvádí-li člověk jako své bydliště jiné místo než své skutečné bydliště, může se každý dovolat i jeho skutečného bydliště. Proti tomu, kdo se v dobré víře dovolá uvedeného místa, nemůže člověk namítat, že má své skutečné bydliště v jiném místě.

(2) Nemá-li člověk bydliště, považuje se za ně místo, kde žije. Nelze-li takové místo zjistit, anebo lze-li je zjistit jen s neúměrnými obtížemi, považuje se za bydliště člověka místo, kde má majetek, popřípadě místo, kde měl bydliště naposledy.

Oddíl 6

Osobnost člověka

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 81

(1) Chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.

(2) Ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.

§ 82

(1) Člověk, jehož osobnost byla dotčena, má právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

(2) Po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti domáhat kterákoli z osob jemu blízkých.

§ 83

(1) Souvisí-li neoprávněný zásah do osobnosti člověka s jeho činností v právníce osobě, může právo na ochranu jeho osobnosti uplatnit i tato právníce osoba; za jeho života však jen jeho jménem a s jeho souhlasem. Není-li člověk schopen projevit vůli pro nepřítomnost nebo pro neschopnost úsudku, není souhlasu třeba.

(2) Po smrti člověka se právníce osoba může domáhat, aby od neoprávněného zásahu bylo upuštěno a aby byly odstraněny jeho následky.

Pododdíl 2

Podoba a soukromí

§ 84

Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.

§ 85

(1) Rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.

(2) Svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.

§ 86

Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.

§ 87

(1) Kdo svolil k použití písemnosti osobní povahy, podobizny nebo zvukového či obrazového záznamu týkajícího se člověka nebo jeho projevů osobní povahy, může svolení odvolat, třebaže je udělal na určitou dobu.

(2) Bylo-li svolení udělené na určitou dobu odvoláno, aniž to odůvodňuje podstatná změna okolností nebo jiný rozumný důvod, nahradí odvolávající škodu z toho vzniklou osobě, které svolení udělal.

§ 88

(1) Svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použije k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

(2) Svolení není třeba ani v případě, když se podobizna, písemnost osobní povahy nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použije na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu.

§ 89

Podobizna nebo zvukový či obrazový záznam se mohou bez svolení člověka také pořídít nebo použít přiměřeným způsobem též k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství.

§ 90

Zákonný důvod k zásahu do soukromí jiného nebo k použití jeho podobizny, písemnosti osobní povahy nebo zvukového či obrazového záznamu nesmí být využit nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka.

Pododdíl 3

Právo na duševní a tělesnou integritu

§ 91

Člověk je nedotknutelný.

§ 92

(1) Lidské tělo je pod právní ochranou i po smrti člověka. Naložit s lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky způsobem pro zemřelého nedůstojným se zakazuje.

(2) Nejsou-li lidské ostatky uloženy na veřejném pohřebišti, má na jejich vydání právo osoba, kterou člověk před svou smrtí výslovně určil; jinak postupně jeho manžel, dítě nebo rodič, a není-li žádný z nich nebo odmítnou-li ostatky převzít, převezme je jeho dědic.

Zásah do integrity

§ 93

(1) Mimo případ stanovený zákonem nesmí nikdo zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu uděleného s vědomím o povaze zásahu a o jeho možných následcích. Souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlízí se k tomu; to neplatí, je-li zásah podle všech okolností nutný v zájmu života nebo zdraví dotčeného.

(2) Zákonný zástupce může udělit souhlas k zásahu do integrity zastoupeného, je-li to k přímému prospěchu osoby, která není schopna dát souhlas sama.